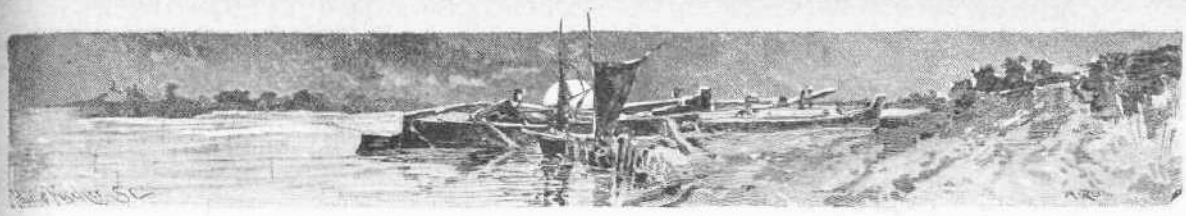

ΝΗΣΙΩΤΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΜΑΡΙΝΟΣ ΚΟΝΤΑΡΑΣ

Μ' ἀρέσανε τὰ ταξειδάκια ἀπὸ τὰ νιάτα μου. Ἔμπαινα 'ς τὴ βάρκα, ἔβαζα τὸ παραγάδι μὲ μερικὲς ἀποτονιὲς μέσα, κι' ἂν ἤθελα νὰ ψαρέψω, ψάρευα· ἂν δὲν εἶχα ὄρεξι γιὰ ψάρεμμα, καὶ φυσοῦσε καὶ βολικὸ ἀεράκι, ἔστηνα τὴν ἀντένα, ἄνοιγα τὸ πανί, τραβοῦσα πρὸς τὸ πέλαγο, ἄραζα ὅπου μ' ἔρριχτε ἡ τύχη 'ς τὴν ἀντικρινὴ ἀκρογιαλιά, κ' ἔβγαινα ἔξω νὰ δῶ τίποτες καινούργιο. Μιὰ μέρα ὁ ἐμπάτης μ' ἔβγαλε 'ς τὸ Νεροχῶρι. Ποῦ εἶνε αὐτὸ τὸ Νεροχῶρι θὰ τὸ μάθετε σὰν πᾶτε νὰ δῆτε τὸ *Χλωρορῆσι*.

Σὰν ἐβγῆκα 'ς τὴ σκάλα, εἶπα, ἂς πάγω ν' ἀνάψω κ' ἕνα κερὶ 'ς τὸν ἅγιο Νικόλα, τὸν ἅγιο τοῦ χωριοῦ. Ἀνεβαίνοντας τὸν ἀνήφορο ποῦ χώριζε τὸ χωριὸ ἀπ' τὴ σκάλα, τί βλέπω! Ἕνα λείψανο! Τὸ βγάζανε ἀπ' ἕνα σπιτάκι 'ς τὴν ἄκρα τοῦ χωριοῦ, καὶ τὸ πηγαίνανε πρὸς τὴν ἐκκλησιά. Κακὸ σημάδι, εἶπα μέσα μου. Δόξα νἄχῃ ὁ Θεός, ἤτανε γρηᾶς λείψανο. Πολὺ γρηᾶς. Τόσο, ποῦ τὸν κακομοίρη τὸ γέρο της τὸν μισοσηκώνανε ἀπὸ πίσω, γιατὶ δὲν μποροῦσε πιὰ νὰ περπατήσῃ. Ἀκολουθοῦσανε καὶ μερικὲς ἄλλες γρηές, καὶ δυὸ τρεῖς ἄντρες. Σιγὰ σιγὰ ἔσμιξα κ' ἐγώ.

Μπήκαμε 'ς τὴν ἐκκλησιά. Ὡραία διασκέδασι, εἶπα μέσα μου. Νἄβγῃς γιὰ σεργιάνι καὶ νὰ καταντήσῃς σὲ λείψανο! Μὲ τραβοῦσε ὅμως ἕνας παράξενος μαγνήτης σὲ τέτοιες δουλειὲς πάντοτε. Ἐγὼ τὸ ξέρω πόσο μετάνοιωνα ὕστερα, σὰν ἔβλεπα ὅλους ἐκεῖνους τοὺς νεκροὺς 'ς τὰ μάτια μου, καὶ ἐρχόντανε οἱ εὐλογημένοι νὰ μοῦ κάμουν συντροφιὰ ἴσια ἴσια τὴν ὥρα ποῦ πλάγιαζα γιὰ νὰ κοιμηθῶ! Ἔκανα πάντοτε ὅρκο νὰ μὴ ξαναπάγω σὲ λείψανο, μὰ κάθε φορὰ ποῦ μύριζα θυμίαμα,—ἔτρεχα πάλι!

Ὁ Ἅγιος Νικόλας ἤτανε ἡ μόνη ἐκκλησιὰ τοῦ χωριοῦ. Ἤτανε μικρὴ μικρή, χαμηλή, καὶ θεοσκότεινη. Πρέπει νἄτανε ἑκατὸ χρονῶ χτίριο. Μήτε κολόννες μέσα, μήτε τρούλλος ἀπὸ πάνω. Ἤτανε σκεπασμένη μὲ δῶμα, σὰν τἄλλα σπίτια. Παραθύρια λίγα καὶ μικρά, καὶ κάτω στρωμένη μὲ χῶμα μονάχα. Τὰ καφάσια τοῦ γυναικωνίτη πυκνά, γιατὶ ἤτανε χαμηλὰ κι' αὐτά. Τὸ τέμπλο ὅμως, ὅλο καρυδόξυλο καλοδουλεμμένο, ἀνέβαινε σχεδὸν ὡς 'ς τὴ στέγη. Ἐκεῖ ἔβλεπες τὸ βιός. Ἡ εἰκόνα τοῦ ἁγίου Νικόλα εἶχε μεγαλήτερο μερίδιο κ' ἀπ' τὴν Παναγιὰ ἀκόμα. Ἡ καντήλα του ἤτανε ἕνας θεώρατος βῶλος ἀσῆμι. Τὰ στεφάνια καὶ τἄλλα στολίδια του ἀμέτρητα. Τί καίκια μαλαμματοκαπνισμένα, τί χρυσὲς ἄγκουρες! Εἰκόνα δὲν ἔβλεπες, παρὰ τὸ πρόσωπο· ὅλα τὰ ἄλλα τὰ σκέπαζε τὸ ἀσῆμι καὶ τὸ μάλαμμα.

Ὡσοῦ νὰ ρίξω δυὸ τρεῖς ματιὲς γύρω μου, ἐθέσανε 'ς τὴ μέση τὸ λείψανο. Γιὰ μιὰ στιγμὴ παύσανε ἡ ψαλμῳδίες, καὶ δὲν ἄκουγες παρὰ τὸ τρίξιμο ἐκεῖνο ποῦ κάνουνε τὰ κεριὰ κ' ἡ λαμπάδες σὰν καίνε. Κρύα στιγμὴ ἐκείνη! Σὰν ἄρχισε ὁ παπᾶς τὴ θλιβερὴ ἀκολουθία του, γύρισα νὰ κυτταξω καὶ τὸ γέρο. Παράξενος γέρος! Ἔτρεμε χειροπόδαρος, καὶ τὸν βαστοῦσανε σὰν νὰ τὸν σηκώσανε ἀπ' τὸ κρεβάτι, ἀπὸ βαρειὰ ἀρρώστια. Κ' ἔτσι ἤτανε, καθὼς ἔμαθα ὕστερα. Κίτρινος σὰν τὸ θειάφι, ἀψηλός, μὰ λυγισμένος ἀπ' τὴ μέση κι' ἀπάνω, φρύδια μεγάλα ποῦ πέφτανε πάνω ἀπ' τὰ μάτια του, χείλη ποῦ τρέμανε ἀκατάπαυστα, κάτασπρα μακριὰ μουστάκια,— ὤμορφος γέρος, μὰ σὲ τρομερὸ χάλι ὁ καϊμένος.

Σὲ μισὴν ὥρα βγήκαμε 'ς τὸ κοιμητήριο, 'ς τὸ πλάγι τῆς ἐκκλησιᾶς. Ἀκόμα μερικὲς στιγμὲς κ' ἔπεφτε ἡ πρώτη φτυαριὰ μέσ' 'ς τὸ λάκκο. Ἐδῶ ὁ γέρος τἄχασε ὁλότελα. Τὸν ἀφήκανε νὰ πλησιάσῃ 'ς τὰ χόρτα, μὲ τὸ ῥαβδὶ 'ς τὸ πλάγι του. «Ἄχ, τί 'ν' αὐτὸ τὸ φαρμάκι ποῦ μοῦ πότισες!» ἐμουρμούρισε, καὶ δὲν ξαναμίλησε. Λιγοθύμησε, τοῦ χύνουν νερά. Τοῦ κάκου, ὁ γέρος δὲν ξυπνᾶ. Τὸν σηκώνουνε, καὶ τὸν βάζουνε 'ς τὸ κελλὶ τοῦ παπᾶ. Ἐκεῖ μισοανοίγει τὰ μάτια του, βλέπει πρὸς τὴν εἰκόνα τοῦ ἁγίου Νικόλα, μουρμουρίζει δυὸ τρία λόγια, καὶ μένει ὁλόξερος. Ὁ γέρος ἀπέθανε!

Ἐβγῆκα ἔξω, τί νὰ κάμω! Ἐκίνησα πρὸς τὴ σκάλα. Πρὶν κατεβῶ, τὸ ξέρανε ὅλοι, πῶς ἀπέθανε ὁ Γερο-Μαρῖνος Κοντάρας, ἀπ' τὸ κακό του, ποῦ ἔχασε τὴν ἀγαπημένη του Λεμονῆ.

Παίρνω ἕνα σκαμνὶ καὶ καθίζω ἔξω ἀπ' τὸ καφενεῖο, μπροστὰ 'ς τὸ γιαλό. Ἐκεῖ ποῦ ἔπινα τὸν ναρκιλέ μου, ἔρχεται ὁ Καπετὰν Θανάσης καὶ μὲ καλωσορίζει. Συχνὰ ἐρχόταν ἀντίκρυ καὶ μᾶς ἔφερνε ψάρια, καὶ τὸν ἐγνώριζα. Τὸν

κερνῶ μιὰ μαστίχα, γλυκάθηκε, καὶ κάθησε κοντά μου. Τῶξερα πῶς ἕνα ποτῆρι γι' αὐτὸν δὲν ἤτανε τίποτες, τοῦ παράγγειλα κι' ἄλλο, καὶ τότες ἀρχίσανε νὰ μοῦ κανουνε κουβέντα ἡ πιωμένες μαστίχες, γιὰ νἄλθουνε κι' ἄλλες σιγὰ σιγά.

Δὲν δυσκολευότανε ποτές του ὁ Καπετὰν Θανάσης νὰ βρίσκῃ ἀφορμὴ γιὰ μακρινὲς ὁμιλίες. Τώρα τὴν εἶχε ἀκόμα πιὸ πρόχειρη,—τὸ γέρο Μαρῖνο Κοντάρα, τὸ Μοσκοννησιώτικο θαλασσοποῦλι, ποῦ μιὰ φορὰ τὸν ἐτρόμαζε ὅλ' ἡ Ἀνατολὴ κι' ὅλ' ἡ Ἄσπρη θάλασσα:—«Ἂς τὰ ποῦμε ἀπ' τὴν ἀρχή,» μοῦ κάνει ὁ Καπετάνιος μου, κι' ἀρχινᾶ:

«Ἤμουνα μικρὸ παιδί, μοῦτσος 'ς τὴν μπομπάρδα τοῦ Καπετὰν Μανώλη, (Θεὸς συχωρέστονε), σὰν ἤρτε μιὰ μέρα τοῦ Μαρίνου Κονταρα τὸ πέραμα. Θεὸς τὸ ξέρει ἀπὸ ποῦ τὸν κυνηγοῦσανε, κ' ἐτρύπωσε δῶ μέσα γιὰ νὰ κρυφτῇ. Ὅλο μπλεγμένος βρισκότανε. Ἂν δὲν ἤτανε γιὰ φονικό, ἤτανε γιὰ κλεψιά. Ἤρτε μὲ πέντ' ἑξὴ χταπόδια ἁπλωμένα 'ς τὴ βάρκα του, καὶ μὲ μερικὰ στρείδια καὶ ἀχινούς. Τάχατες γιὰ δουλειὰ ἦρτε! Ἀνοικονόμητος ἄνθρωπος! Ὁ λαζος του ἤτανε πάντοτε ματωμένος, κἄποτες καὶ μὲ τὸ δικό του αἷμα, σὰν ἐμεθοῦσε κ' ἔκοβγε τὰ παγίδια του, νὰ δείξῃ παλληκαριά! Ἤτανε ὅμως ἀληθινὸ κι' ὤμορφο παλληκάρι ὁ δαίμονας! Ἐγὼ τὸν ἤξερα, γιατὶ τὸν εἶδα μιὰ φορὰ 'ς τὴ Φώκα νὰ δέρνῃ ἕνα Τοῦρκο ἀπάνω 'ς τὸ μεθύσι του. Ἔφυγε τότες ἄρον μάρον ἀπὸ κεῖ, ἀλλιῶς θὰ τὸν ἐσκοτώνανε.

Σὰν ἄραξε ἡ βάρκα του, ἐκεῖ πρὸς τοῦ Χατζῆ Μπέη τὴν κούλα, βγαίνει ὄξω καὶ τραβάει ἴσια πρὸς τὸ ἀμπέλι τοῦ Γληγόρη τοῦ Φυσέκη, πηδᾷ μέσα ἀπ' τὸν τοῖχο, γεμίζει τὴν ποδιὰ του σταφύλια, καὶ γυρίζει πίσω, σὰν νὰ μὴν ἤταν ἐκεῖνος. Βγαίνοντας, τὸν τσακώνει ὁ νοικοκύρης. Αὐτὸς ἤτονε τότες ὁ παλληκαρᾶς τοῦ χωριοῦ μας, ἕνας τρομερὸς φωνακλᾶς. Πατᾷ λοιπὸν τὲς φωνὲς ἅμα εἶδε τὸν κλέφτη. Ὁ Κοντάρας γελᾷ, καὶ τραβᾷ πρὸς τὴ βάρκα του. Ὁ Φυσέκης τρέχει κατόπι του, ἀκοῦνε κ' οἱ γειτόνοι τὲς φωνὲς καὶ μαζεύουνται ἕνας ἕνας τους. Ὁ Μαρῖνος τώρα καθότανε ἀξέννοιαστος μέσ' 'ς τὴ βάρκα κ' ἔτρωγε τὰ σταφύλια μὲ τοὺς συντρόφους του. Οἱ δικοί μας ἀναψανε. Πετιοῦνται μέσ' 'ς τὴ βάρκα καὶ τὸν πιάνουνε. Αὐτὸς σηκώνεται, σαλτέρνει ὄξω 'ς τὸν ἄμμο ἀπάνω, σέρνει τὸ λάζο ἀπ' τὴ ζώνη του, καὶ τους λέει:

— Μωρὲ διαόλοι, δὲν ξέρετε πῶς ἐγὼ εἶμαι ὁ Μαρῖνος ὁ Κοντάρας;

Τότες ἐμουδιάσανε ὅλοι τους! Ὁ Φυσέκης ὅμως, δὲν τοῦ ἐρχότανε νὰ τραβηχτῇ κι' αὐτὸς ἔτσι, καὶ νὰ τὸν πειράζουνε ὕστερα οἱ δικοί του. Τοῦ λέει λοιπόν:

— Κ' ἐμένα μὲ λένε Γληγόρη Φυσέκη. κι' ἂν θὲς νὰ μετρηθοῦμε, βίζ' τὸ λαζο κάτω, κ' ἔβγα νὰ παλαίψουμε δῶ 'ς τὸν ἄμμο.

Ὁ Μαρῖνος, ἂν καὶ πάντοτε διψασμένος ἀπὸ αἷμα, κύτταξε καλὰ 'ς τὰ μάτια τὸ Γληγόρη μας, καὶ χαμογέλασε. Βγαζει τὸ γελέκι του, τὸ πετᾷ χάμω μὲ τὸ μαχαῖρι, κι' ἀρχίζει νὰ περιπατᾷ γύρω καὶ νὰ κουνᾷ τὲς χέρες του σὰν νἄμπαινε 'ς τὸ χορό. Τὸ ἴδιο ἔκαμε κι' ὁ Γληγόρης.

— Αἴ, κι' ὅποιος πέσῃ, κερνᾷ ἀπόψε ὅλη τὴν παρέαν.

— Ὡς τὸ πρωί, λέγει ὁ Μαρῖνος.

— Καὶ τὰ παιγνίδια;

— Καὶ τὰ παιγνίδια.

Ἀγριοκυτταζουνται μὲ μιὰ λοξὴ ματιά, καὶ χύνουνται ὁ ἕνας καταπάνω 'ς τὸν ἄλλον. Ἡ δουλειὰ γείνηκε ὡσοῦ νὰ πῇς ἀμήν. Ὁ Κοντάρας πιάνει τὸ Φυσέκη ἀπὸ τὴ μέση, καὶ τὸν στρώνει κάτω ἀνάσκελα.

— Φθάνει σου, Γληγόρη, κ' ἔφαγ' ἡ βάχη σου χῶμα, τοῦ φωνάζουνε οἱ δικοί μας.

Ὁ Γληγόρης σηκώνεται, τινάζεται, βάζει τὸ γελέκι του, καὶ συλλογιέται πῶς θἄτανε καλλίτερα νὰ ἔχανε τὰ σταφύλια μονάχα.

Τὸ βραδυ, τὸ καπελειὸ τοῦ Θεοχαρη γέμισε χουβαρτάδες. Μαζεύτηκε ὅλο τὸ χωριὸ ἀπ' ἔξω νὰ δῇ τὸν ξακουσμένο τὸν Κοντάρα. Αὐτὸς ποῦ σὰν βρισκότανε σὲ «δουλειὰ» γινότανε θεριό, τώρα φαινότανε σὰν ἄγγελος. Μόνον τὰ Μοσκοννήσια βγάζουνε τέτοια χαριτωμένα παλληκάρια. Ἀνάστημα κυπαρίσσι, μέση δαχτυλίδι· μάτια μεγαλα κι' ὤμορφα, σὰν κοπέλλας· μαῦρο μουστάκι, ἀγκίστρι. Τὸν θαμμάζανε ὅλοι καθὼς καθούτανε 'ς τὸ σκαμνὶ κ' ἔπινε 'ς τὴν ὑγειὰ τοῦ Γληγόρη. Τὸν φώναζε ἀδελφοποιτὸ τώρα, καὶ παινοῦσε τὰ γλυκά του σταφύλια. Ὁ Γληγόρης περηφανευότανε ποῦ τὸν εἶχε φίλο, κι' ἂς τὸν ἔρριζε καὶ κάτω.

Αἴ, ἀφεντικό, ἐστέγνωσε ὁ λαιμός μου· κι' ἔχω νὰ σοῦ πῶ κι' ἄλλα, γιατὶ βλέπω πῶς θὲς νὰ τὰ μάθῃς, μοῦ κάνει τώρα ὁ Καπετὰν Θανάσης.

Ἔρχεται τρίτο ποτῆρι, τὸ πίνει μονορροῦφι, καὶ ξαναρχινᾶ:

Στείλανε νὰ φέρουν τὰ βιολιὰ ἀπ' τὸ Μεγαλοχῶρι. Ὡσοῦ νἄρτουνε τὰ βιολιὰ αὐτοὶ σκαρώνανε κέφι. Ἤρθανε τὰ παιγνίδια, ἄρχισε τὸ τραγοῦδι, βγήκανε τὰ μαντήλια. ὁ χορὸς πήγαινε γαϊτάνι. Ὁ Μαρῖνος τοὺς σήκωσε 'ς τὸ ποδάρι ὅλους μὲ τὴ σειρά. Δὲν ἀφῆκε μηδὲ λιάπικο, μηδὲ ρουμελιώτικο, μηδὲ καλαματιανό, μηδὲ ζεϊμπέκικο. Σὰν περάσανε μεσάνυχτα, βγαίνουνε καὶ 'ς τὴν πατινάδα. Ἀντὶς τραγούδια τώρα δὲν ἄκουγες παρὰ τὸ «ὠχοῦ» ἐκεῖνο ποῦ βαστάει μιὰ μεγάλη ἀναπνοή, καὶ

τὰ παιγνίδια. Πήγανε ἴσια 'ς τοῦ Φυσέκη τὸ σπίτι. Αὐτὸς τότε κατοικοῦσε 'ς τῆς μητρυιᾶς του, μὲ μιὰν ἀδελφή. Ὁ Γληγόρης μας καὶ καλὰ νἄβγῃ νὰ κεράσῃ ἡ Λεμονῆ. Σηκώνεται τὸ κορίτσι ἀπὸ τὸν πρῶτο ὕπνο του. καὶ στολίζεται. Ὁ λόγος τοῦ ἀδελφοῦ της ἤτανε νόμος. Ἔφερνε μὲ τὴν παρέα κ' ἕνα παλληκαρι, ποῦ τῶχε 'ς τὸ μάτι ὡς φαίνεται γιὰ γαμπρό. Βγαίνει τὸ λοιπὸν ἡ Λεμονῆ στολισμένη, κ' ἔρχεται μὲ τὸ δίσκο. Δεκανιὰ χρονῶ κοπέλλα, μαῦρα μάτια μισοχαμηλωμένα, ξανθὰ μαλλιά, κι' ἄσπρη σὰν τὸ χιόνι. Ὅλοι τους ξεχάσανε τὸ ζέφκι ἅμα τὴν εἴδανε! Ἐκεῖνος ὅπως ποῦ πῆγε νὰ τὰ χαση, ἤτανε ὁ Μαρῖνος Κοντάρας. Τὸν ἔπιασε ἀμέσως μιὰ σιωπὴ καὶ μιὰ στενοχώρια, ποῦ ὅλο ἔστριβε τὸ μουστάκι του. Ἔκανε πῶς δὲν ἔβλεπε, καὶ τὸ ματι του ὅλο ἀπανω 'ς τὴν κοπέλλα ἔπεφτε. Ὁ Γληγόρης, ἀνύποπτος ἄνθρωπος, δὲν παρετήρησε τίποτες ἄτοπο, εἶχε καὶ μιὰ 'μπιστοσύνη 'ς τὴν ἀδελφή του ποῦ μηδὲ τὸ Σατανᾶ δὲν φοβότανε. Κι' ἂν ἀγαπᾷς, τὸ καμάρωνε ποῦ τὴν κυτταζανε ἔτσι. Φευγει τὸ κορίτσι, ξαναρχεται, ξαναφεύγει, — ὡς τὸ πρωὶ τὴν εἴχανε 'ς τὸ ποδάρι, ἔμπα, ἔβγα, καὶ κέρνα.

Τὰ τραγούδια κ' οἱ χοροὶ ξαναρχίσανε, μὰ ὁ Μαρῖνος δὲν εἶχε πιὰ ὄρεξι γιὰ τρέλλες. Ἔκανε πῶς ταχατες παραπιε, κάθησε σὲ μιὰ κώχη, καὶ δός του τῶστριβε! Θαρροῦσες πῶς ἀνέβηκε ἀπ' τὴν Κόλασι ὁ Διάβολος καὶ τοῦ κρυφομιλοῦσε, τόσο ἀνήσυχος ἐφαινότανε.

Πρὸς τὰ ξημερώματα τὸν παίρνει ὁ Φυσέκης ἀπὸ τὸ χέρι καὶ τὸν τραβᾷ 'ς τὸ χορὸ πάλι.

— Γλήγορα σὰς ἀποκοιμίζει τὸ κρασὶ ἐσᾶς τοὺς θαλασσινούς, τοῦ λέγει.

Ὁ Μαρῖνος ἤθελε νὰ ξεσκάσῃ, καὶ δὲν ἀντιστάθηκε. Βγάζει λοιπὸν τὸ μαντήλι κι' ἀρχινᾷ πάλι τὸ χορὸ σὰν δαιμονισμένος. Ἔπειτα τὸ ρίχτει 'ς τὸ τραγοῦδι. Πετάει ἕνα φλωρὶ τοῦ βιολιτζῆ καὶ τοῦ λέει ποιὸ σκοπὸ θέλει. Τότες τραγουδήθηκαν γιὰ πρώτη φορὰ τὰ λόγια κεῖνα ποῦ τἀκοῦμε ὡς ἐσήμερα 'ς τὲς χαρές:

Ἔχεις μαῦρα μάτια, καὶ ξανθὰ μαλλιά,
Καὶ 'ς τὸ μάγουλό σου μιὰ χρυσῆν ἐλιά.

Ξέρεις τὸ γύρισμα τοῦ σκοποῦ, σὲ λωλαίνει νὰ τὸ συλλογιέσαι μονάχα. Σὰν ἔπαψε τὸ τραγοῦδι, πέρτει πάλι 'ς τὴ συλλογή, κ' ἐκεῖ ποῦ συλλογιόντανε γυρίζει ἄξαφνα καὶ λέει τοῦ Φυσέκη:

— Ἄχ, δὲν βαστῶ, Γληγόρη μου, ἂς ἔρτῃ νὰ μας κεράσῃ ἄλλη μιά, καὶ φεύγω.

Ὁ Γληγόρης, μεθυσμένος στουπί, λέει τῆς Λεμονῆς κι' ἔρχεται. Ἐδῶ γένηκε τὸ κακό! Ὁ Μαρῖνος σηκώνεται, παίρνει τὸ ποτῆρι, καὶ βλέποντας τὴν κοπέλλα, τῆς μιλάει καὶ λέγει, σὰν νἄτανε μονάχος του μπροστά της:

«Ἐμπῆκα μέσ' 'ς τ' ἀμπέλι σου νὰ βρῶ γλυκὸ σταφύλι,
Δὲν εὕρηκα γλυκότερο σὰν τὸ δικό σου χεῖλι.»

Καὶ καθὼς ποῦ τῶλεγε, ἔσκυψε νὰ τὴν φιλήσῃ κιόλας!

Μιὰ τέτοια προσβολὴ ἤτανε πρωτάκουστο πρᾶμμα 'ς τὸ τιμημένο χωριό μας. Τὸ κορίτσι κοκκίνισε καὶ χάθηκε ἀπὸ μπροστά μας. Ἐβγῆκε ὄξω κ' ἔκλαιγε σὰν μωρὸ παιδί. Ἡ μητρυιὰ βγαίνει 'ς τὴ μέση γιὰ πρώτη φορὰ καὶ πατᾷ τὲς φωναῖς τοῦ Γληγόρη. Ἡ συντροφιὰ ὅλη σώπασε. Τὰ παιγνίδια φύγανε, ἀκολουθούσανε κ' οἱ ἄλλοι ἕνας ἕνας. Ὁ Γληγόρης, σὰν νὰ ξύπνησε ἀπὸ κανένα ὄνειρο, βλέπει γύρω του, γιὰ μιὰ στιγμή. ἔπειτα συνέρχεται, καὶ τραβᾷ καταπάνω τοῦ Μαρίνου Ὁ ἄγγελος τώρα γένηκε θεριὸ πάλι. Βγάζει τὸ λάζο, καὶ βίχνει μιὰ ματιὰ τοῦ Γληγόρη σὰν δαίμονας. Χύνονται ὅσοι μείναν ἀπάνω του, ἁρποῦν τὸ μαχαῖρι ἀπὸ τὸ χέρι του, τὸν παίρνουν ὄξω μαζί τους, καὶ φεύγουνε. Τὸν σηκώσανε καὶ τὸν πήγανε ὡς τὴ βάρκα του. Ὅσοι κατεβαίνοντας περάσανε ἀπ' τὰ σπίτια τους μπήκανε καὶ πήρανε μαζί τους ἄλλος πιστόλι, ἄλλος μαχαῖρι, ἄλλος ἀξίνι. Σταθήκανε ὅλοι σὰν ταχτικοὶ μιὰν ἄραδα στὴ σκαλα καὶ τοῦ φωνάξανε νὰ φύγῃ ἀμέσως μὲ τους ναῦτές του, ἀλλιῶς θὰ πᾶνε ὅλοι ἀφόντο. Ὁ Μαρῖνος εἶχε λίγους μαζί του, κι' αὐτοὶ μεθυσμένοι. Παίρνει τὸ κονταρι καὶ κάμνοντας ἀβάρα τους λέει πικρογελῶντας· «Καλὴ ἀνταμωσι,» καὶ σέρνει κατὰ το πέλαγο.

Σὲ λιγάκι φθανει κι' ὁ Γληγόρης Φυσέκης μ' ἕνα τρομπόνι. Σὰν εἶδε πῶς ἡ βάρκα ἤτανε φευγάτη ἐσκύλιασε. Πήδηξε 'ς τὸ νερὸ γιὰ νὰ τρέξῃ κατόπι του! Μεθυσμένα πράμματα! τὸν βγαλανε ὄξω καὶ τὸν πήγανε σπίτι του.

Ὁ Γέρο-Θανάσης ἐδῶ μοῦ γνέφει πάλι. Σὰν ξαναδρόσισε τὸ λαιμό του, ἐξακολούθησε:

«Ἀφεντικό, ὡς τώρα ἤτανε ξεφάντωμα, ἀπὸ τώρα γίνεται ῥωμαντζο. Δὲν τἄδα τοῦτα, μὰ τἄκουσα πολλὲς φορὲς ἀπ' τὸν ἴδιο τὸ μακαρίτη. Ὁ Μαρῖνος σὰν ἐτραβοῦσε γιὰ τὸ πέλαγος ἤτανε ἀγριωμένος σὰν τὸ λιονταρι. Σὰν ἔμεινε σιωπηλὸς γιὰ μερικὴ ὥρα, γυρίζει καὶ λέει τους ναῦτές του.

— Βρὲ παιδια, ἐγὼ σᾶς ἐγλύτωσα ὡς τώρα ἀπὸ πολλὲς δυσκολίες, θὰ μὲ γλυτώσετε καὶ σεῖς ἀπὸ μιὰ τώρα. Αὐτὴ τὴν κοπέλλα ἐγὼ θὰ τὴν κλέψω, καὶ θὰ τὴν παρω γυναῖκα μου. Ἐγὼ γύρισα, βρὲ σεῖς, ὅλη τὴν Ἀνατολὴ καὶ ὅλα τὰ νησια, καὶ γύρευα γυναῖκα ποῦ νὰ μοῦ καίγει τὴν καρδια, καὶ δὲν τὴν εὕρισκα. Καὶ τώρα ποῦ τὴν εὕρηκα θὰ τὴν ἀφίσω; Ἢ θὰ τὴν παρω ἤ, μα τὸν Ἅι Νικόλα, θὰ σκοτωθοῦμε κ' οἱ δυό μας!

Τὰ παιδιὰ ξέρανε πῶς ὁ Μαρῖνος Κοντάρας δὲν ἐχωρατευε.

— Μ' ἂν δὲν σὲ θέλῃ τὸ κορίτσι; ῥωταει ἕνας τους.

— Ἂν δὲν μὲ θέλῃ, λέει; Μωρὲ πήττα καὶ δὲν ἔβλεπες πῶς κοκκίνιζε σὰν τὴν ἔβλεπα; Αἴ, κολοκύθα, μιλᾶς καὶ σὺ σὰν νὰ μὴν εἶδες ποτέ σου γυναῖκα! Τώρα ἂς τραβήξουμε 'ς τὸν Κάβο ἀντίκρυ. Τὸ βράδυ κατεβαίνουμε πίσω 'ς τὰ Θέρμα κι' ἀράζουμε. Ἐγὼ θἄβγω ντυμένος σὰν ζητιάνος μονάχος μου Ἐσεῖς θὰ μὲ περιμένετε 'ς τὸ γιαλό.

Κ' ἔτσι ἔγεινε. Τὸ βραδυ βράδυ, σὰν ἄρχισε νὰ σκοτεινιάζῃ, χτυποῦσε τὴν πόρτα τοῦ Φυσέκη ἕνας ζητιάνος. Ὁ Γληγόρης ἐγλέντιζε 'ς τὸ καπηλειό· τὰ παιγνίδια δὲν φύγαν ἀκόμα. Ἡ γρηὰ μωρολογοῦσε 'ς τὴ γειτονιά, τὸ κορίτσι καθότανε μονάχο 'ς τὸ σπίτι καὶ τοίμαζε τὸ φαγεῖ. Ἡ Λεμονῆ ἤτανε χλωμὴ καὶ ντροπιασμένη ὅλην ἐκείνη τὴ μέρα, τὰ μάτια της κόκκινα ἀπ' τὸ κλάμμα. Ἂς εἶνε καλὰ τὰ κορίτσια τῆς γειτονιᾶς ποῦ τὴν ἀγαποῦσανε καὶ πήγανε μιὰ καὶ τῆς ὑποσχεθήκανε πῶς ποτὲς δὲν θὰ ξεστομίσουν τραγοῦδι γιὰ μιὰν ἀτιμία ποῦ δὲν ἤτανε δική της. Τὸ καϊμένο τὸ κορίτσι παρηγορήθηκε, κ' ἤρτε κομματι 'ς τὸ νοῦ του πρὸς τὸ βράδυ. Ὕστερα ἄρχισε νὰ συλλογιέται, πόσο καλλίτερα θἄτανε μαθὲ νἄδειχνε τὴν ἀγάπη του σὰν ἄνθρωπος, ὁ εὐλογημένος! Μὲ δυὸ τρία λόγια θὰ γύριζε τὰ μυαλὰ τοῦ Γληγόρη. Τώρα πιὸ πάει. Μήτε θὰ τὸν ξαναδῇ, μήτε θὰ τὸν ξανακούσῃ. Τότες ἤτανε ποῦ χτύπησ' ἡ πόρτα.

— Ποιὸς εἶνε; ρωτάει ἀπὸ μέσα ἡ κοπέλλα.

— Ὁ ἅγιος Θεὸς νὰ συχωρέσῃ τὰ πεθαμένα σου, κόρη μου κόσμο ἀκούγω καὶ κόσμο δὲ βλέπω, λυπήσου με καὶ δός μου τὸ ψυχικό σου.

Ἡ πόρτα ἀνοίγει, κι' ἁπλώνει ἕνα κάτασπρο χέρι μ' ἕνα κομματι ψωμί.

— Ὁ Θεὸς νὰ συχωρέσῃ τὰ πεθαμένα σου, μουρμουρίζει πάλι ὁ Μαρῖνος, καὶ χύνεται μέσα. Ἡ Λεμονῆ τὸν καταλαβ' ἀμέσως καὶ λιγοθύμησε. Ὁ Μαρῖνος δὲν εἶχε καιρὸ νὰ χάνῃ. Ῥίχτει μιὰ ματιὰ γύρω, βγάζει τὸ μαντήλι, τῆς δένει τὸ στόμα, τὴν παίρνει 'ς τὸν ὦμο, περνᾷ τὴν αὐλή, πηδᾶει ἀπ' τὸν πίσω τοῖχο μέσ' 'ς τὰ χαλασματα, ἀπὸ κεῖ 'ς ἕνα χωράφι, ἀπ' αὐτὸ τὸ χωράφι 'ς ἓν ἄλλο, ἔπειτα καθίζει μιὰ στιγμὴ κατω πὸ μιὰ συκαμινιά, τὴν περεχᾷ λίγο ἀνθόνερο ποῦχε μαζί του, αὐτὴ μισοανοίγει τὰ μάτια της, βλέπει ὁ Μαρῖνος πῶς δὲν ἔχει φόβο, τῆς ξαναδένει τὸ στόμα, κ' ἴσιά 'ς τὴ βαρκα μέσ' ἀπ' τὰ χωράφια.

Τὰ παιδιὰ περιμένανε μὲ τὸ κουπὶ 'ς τὸ χέρι. Σὲ μιὰν ὥρα μέσα βρεθήκανε 'ς τὸ Καλοχῶρι. Σ' τὸ δρόμο, τὸ κορίτσι συνέφερε, μὰ Θεὸς τὸ ξέρει τί χαλι θὰ εἶχε τὸ καϊμένο. Ὁ Μαρῖνος τῆς ἐφερνότανε σὰν μάννα μὲ τὸ πρωτογέννητό της. Τῆς εἶπε, τῆς ἔταζε, τῆς ποσχέθηκε, τὴν προσκύνησε, ἕνα σκληρὸ λόγο δὲν τῆς εἶπε, ἕνα σκληρὸ κάμωμα δὲν τῆς ἔκαμε. Ἡ κοπέλλα ἄρχισε σιγὰ σιγὰ ν' ἀνασαίνῃ πιὸ ἥσυχα. Ἡ καρδιά της σὰν νὰ τῆς ἔλεγε κἄτι τις ποῦ ἡσύχαζε λιγάκι τὸ νοῦ της. Ἄξαφνα συλλογιέται τὸ σπίτι της, τὸν ἀδελφό της, τὸ χωριό της τὴ ντροπή, ἄχ, τὴ ντροπὴ ἐκείνη τοῦ τραγουδιοῦ ποῦ θὰ τῆς βγάλουνε. Λιγοθυμᾷ πάλι· πάλι ἀνθόνερο καὶ βασανα. Σὰν ἦλθε κομμάτι 'ς τὸ νοῦ της, ὁ Μαρῖνος, ποῦ μάντεψε τί τὴν ἔτρωγε, ἀρχίζει πάλι καὶ τῆς μιλᾷ καὶ τῆς λέει πῶς μήτε θὰ τὴν ἀγγίξῃ ὡσοῦ νὰ βλογηθοῦνε, μήτε θὰ βλογηθοῦνε ὡσοῦ νὰ πῇ ἐκείνη τὸ ναί, καὶ μάρτυροι τὰ παλληκάρια του. Ἐφθάνανε 'ς τὸ Καλοχῶρι, κι' ἀκόμα δὲν ἄνοιξε τὸ στόμα της ἡ Λεμονῆ νὰ πῇ λέξι. Τὸ κεφάλι της γύριζε, ἡ καρδιά της ἔλειωνε. Ὁ Μαρῖνος τῆς θυμίζει πῶς δὲν ἔμεινε ἄλλη ὥρα γιὰ συλλογή, γιατὶ φθάσανε. Τότες ἀρχίζ' ἡ κοπέλλα τὰ κλάμματα, καὶ καθὼς ποῦ ἁπλώνανε τὸν γατζο νὰ πιαστοῦνε καὶ νὰ ξεμπαρκαριστοῦνε 'ς τὴν ἀκρογιαλιὰ παραπίσω ἀπ' τὸ λιμάνι, ἔκαμε τότες κουράγιο ἡ κοπέλλα καὶ τοῦ λέει:

— Ἂν μοῦ κάνῃς ὅρκο 'ς τὴν Παναγιὰ καὶ 'ς τὸν ἅγιον Νικόλα, καὶ μπροστὰ 'ς τὸν παπᾶ, πῶς ὅλη σου ἡ ζωὴ ἀπὸ τώρα καὶ 'μπρὸς θἄνε ἡμερη καὶ γλυκειὰ σὰν τὰ λόγια ποῦ μοῦπες, πῶς θὰ ἀφήσῃς τὴ θάλασσα καὶ τὸ μαχαῖρι, καὶ θὰ γυρίσῃς 'ς τὸ χωριό μας μαζὶ μὲ τὸν παπᾶ γιὰ νὰ μαρτυρήσῃ πῶς μὲ πῆρε 'ς τὰ χέρια του τιμημένη, καὶ θὰ μείνῃς μαζί μου γιὰ πάντα,—σοῦ λέγω τὸ ναί.

Ὁ Μαρῖνος δὲν ἤθελε τίποτε ἄλλο. Ἦταν ἀποφασισμένος νὰ ὑποσχεθῇ κἄθε τι γιὰ τὴν ἀγάπη της.

Βγαίνουν ὄξω, περνοῦν ἀπ' τοὺς σκοτεινοὺς δρόμους, καὶ πᾶνε 'ς τὴν ἐκκλησιά. Βρίσκουνε τὸ κελλί, κράζουνε τὸν ἐφημέριο, τοῦ ξηγοῦνε τί τρέχει· ὁ παπᾶς λέγει 'ς τὴν ἀρχὴ ὄχι· μὰ σὰν εἶδε πῶς ἐδῶ ἔχει καὶ λαζους, τί νὰ κάνῃ! Βάζει τὸ πετραχῆλι του, καὶ τοὺς παντρεύει. Πρὶν τοὺς βλογήσῃ ἔγεινε κι' ὁ ὅρκος δυὸ φορές, μιὰ πάνω 'ς τὸ Βαγγέλιο καὶ μιὰ 'μπρὸς 'ς τὸν ἅγιο Νικόλα, ποῦ τὸν φοβότανε ὁ Μαρῖνος κι' ἀπ' τὸ Βαγγέλιο πιότερο.

— Τώρα πίσω ὅλοι μας, κι' ὁ παπᾶς μαζί, λέγει ὁ Μαρῖνος Μιὰν ὥρα πρὶν τὰ ξημερώματα ἄραξε ἡ βάρκα 'ς τὸ λιμάνι μας μέσα. Οἱ ναῦται ἤτανε ὅλοι ἁρματωμένοι γιὰ νὰ προλάβουνε καὶ καμμιὰ ἀναποδιά, ἂν τους μυριζόντανε οἱ δικοί μας. Βγαίνει πρῶτα μονάχος ὁ παπᾶς, καὶ πηγαίνει 'ς τοῦ Γληγόρη τὸ σπίτι. Τί γινότανε! ὁλονυχτῆς 'ς τὸ ποδάρι, ὁλονυχτῆς ἡ γειτονιὰ ὄξω μὲ τὰ φανάρια, κι' ὅτι ἑτοιμαζόντανε νὰ βγάλουν τελαλιδες 'ς τὰ χωριά, καὶ νὰ στείλουν ἀνθρώπους ναῦρουν τὴ χαμένη τους Λεμονῆ.

Ὁ παπᾶς τοὺς τἄσιαξε ὅλα· ἅμα μπῆκε σπίτι, χωρὶς νὰ προσέξῃ κανένανε, πάει καὶ λέει τοῦ ἀδελφοῦ τῆς κοπέλλας, ποῦ καθότανε κι' ἀκουμποῦσε τὰ μάγουλά του 'ς τὰ δύο του χέρια μὲ τοὺς ἀγκῶνας 'ς τὰ γόνατα, κυττάζοντας ἄγρια, σὰν τρελλός:

— Παιδί μου, ἡ εὐχὴ τοῦ Θεοῦ νἄνε μαζί σου, μὴν φοβᾶσαι τίποτε. Ἡ ἀδελφή σου αὐτὴ τὴν ὥρα εἶνε ἁγνὴ καὶ τιμημένη σὰν ποῦτανε τὴν ὥρα ποῦ γεννήθηκε. Ἐκεῖνος ποῦ τὴν ἐπῆρε εἶνε ἄλλος ἄνθρωπος τώρα. Νὰ ὁ ὅρκος του· ἂν δὲν ξέρῃς γράμματα, νὰ σοῦ τὸν διαβάσω. «Ὁρκίζομαι 'ς τὸ ἱερὸ Εὐαγγέλιον καὶ 'ς τὸν ἅγιο Νικόλαο,—μεγαλη ἡ χάρι του,—πῶς αὐτὴ τὴν ὥρα ποῦ παίρνω τὴ Λεμονῆ τοῦ Μαστρο—Βασίλη, ἀπ' τὸ Νεροχῶρι, γιὰ γυναῖκά μου, ὡς τὸ τέλος τῆς ζωῆς μου, θ' ἀφήσω τὴ θάλασσα, δὲν θ' ἀγγίξω μαχαῖρι, θὰ ζήσω κοντά της 'ς τὸ Νεροχῶρι, δὲν θὰ τῆς ξεστομίσω ποτὲς πικρὸ λόγο, μόνο θὰ ζήσω καὶ θὰ πεθάνω μαζί της εἰρηνικὰ καὶ ἀγαπημένα. Μαρῖνος Κοντάρας.»

Ὁ Φυσέκης ἄφρισε. Ὁ παπᾶς, μεγαλάνθρωπος, ποῦδε κι' αὐτὸς κόσμο 'ς τὸν καιρό του, τοὺς προσταζει ὅλους νὰ φύγουν ἀπὸ κοντά τους. Μιὰν ὥρα μείνανε μονάχοι· ὁ Γληγόρης νὰ μουγκρίζῃ καὶ νὰ δέρνεται, κι' ὁ παπᾶς νὰ τοῦ τὰ ψάλλῃ. Σὰν ἄρχισε νὰ γλυκοχαράζῃ, ἀκούγαμε ἀπ' ὄξω λιγώτερες φωνές, καὶ πιότερες ὁμιλίες. Καὶ σὰν χτυποῦσε ὁ ἥλιος τὸ κορφοβοῦνι ἐκειδά, ὁ παπᾶς, ὁ Γληγόρης, κι' ὅλο τὸ συγγενολόγι μὲ μερικοὺς γειτόνους καὶ μὲ τὰ παιγνίδια 'μπροστά, κατεβαίνανε 'ς τὸ γιαλὸ ν' ἀνεβάσουνε τὸ γαμπρὸ καὶ τὴ νύφη.

Σὰν εἴδανε βιολιὰ καὶ χαρὲς ὁ Μαρῖνος κ' οἱ δικοί του, ἀρχίσανε νὰ κλαῖνε σὰν μωρὰ παιδιὰ ἀπ' τὴ χαρά τους. Ἡ Λεμονῆ δὲν βάσταξε πάλι, καὶ λιγοθύμησε. Τώρα τῆς ἔχυσε τὸ ἀνθόνερο ὁ Γληγόρης. Τὴν συνέφερε, τὴν φίλησε 'ς τὸ μέτωπο καὶ τὴν ἔβγαλε ὄξω.

Ὅλο τὸ χωριὸ μαζεύτηκε κάτω. Ἀνεβήκαμε ὅλοι μὲ τὸ «τραγοῦδι τῆς νύφης.» Δὲν θὰ ξεχάσω ποτὲ τὸ ἀνέβασμα κεῖνο. Πήγαμε πρῶτα 'ς τὸ ἅγιο Νικόλα. Ἐκεῖ ἔταξε ὁ Μαρῖνος νὰ καμῇ τὴ βάρκα του ἀσημένιο κοντήλι. Αὐτὸ τὸ καντήλι θὰ τὸ εἴδες σήμερα.

Σὰν προσκυνήσανε, πήγανε σπίτι. Μαζεύουνται ἡ γυναῖκες, στολίζουνε τὴ νύφη, ἀρχινάει ὁ γάμος. Ἀναποδος γάμος, πρῶτα τὸ στεφάνωμα κ' ὕστερα ἡ χαρές. Μερόνυχτα βάσταξε τὸ ξεφάντωμα. Μπῆκα κ' ἐγὼ 'ς τὸ χορὸ τότες, παιδὶ ἀμούστακο, γιὰ πρώτη φορά Γι' αὐτὸ τὰ θυμοῦμαι τόσο καλά. Μὰ ποῦ νὰ σοῦ τὰ δηγοῦμαι ὅλα, ἀφεντικό!

Ἐδῶ παρακαλεσα τὸν γέρο Θανάσῃ νὰ μὴ μοῦ πῇ ἄλλα σήμερα, γιατὶ πέρασ' ἡ ὥρα, καὶ πρέπει νὰ κινήσω. Τὸν κέρασα λοιπὸν ἕνα ποτῆρι, καὶ τὸν καλοβράδυασα.

— Μὰ δὲν τἄκουσες ὅλα, ἀφεντικό! Δὲν ἄκουσες τί ἄνθρωπος ἔγεινε ὕστερα τὸ ἀγγελοκάμωτο ἐκεῖνο θεριό! τί καλοτυχία ποῦ τὴν εἶχε μὲ τὴ Λεμονῆ του καὶ μὲ τὸ ἀμπελάκι ποῦ τοὺς ἔδοσε ὁ Γληγόρης! Δὲν σοῦ 'πα πῶς γιὰ χρόνια μηδὲ νὰ ψαρέψῃ δὲν ἤθελε, ὡσοῦ ποῦ ἦλθε ὁ παπᾶς τοῦ Καλοχωριοῦ, ποῦ τους στεφάνωσε, καὶ εἶπε πῶς ἤρτε 'ς τὸν ὕπνο του ὁ ἅγιος Νικόλας θυμωμένος ποῦ δὲν ψάρευε ὁ Μαρῖνος! Καὶ τότες ἄρχισε νὰ παίρνῃ καμμιὰ φορὰ τὸν πεζόβολον καὶ νὰ βγάζῃ ψάρια τῆς γυναικούλας του.

Τί τὰ θὲς ἀφεντικό, πενῆντα χρόνια ζήσανε ἔτσι ἀγαπημένα, κ' ἔτσι πεθάνανε σήμερα· ἕνα καϊμὸ εἴχανε μονάχα, ποῦ δὲν κάνανε παιδιά. Μὰ κάθε ἄλλο καλὸ τοῦ κόσμου τῶχανε. Ἤτανε Θεοῦ θέλημα νὰ σώσῃ τὴ ψυχή του ἀπ' τὴν κόλασι ἕνα κορίτσι, μιὰ γυναῖκα! Κ' ἔπειτα λένε πῶς ἡ γυναῖκες μᾶς κολάζουνε! Μὰ εἶνε, βλέπεις, γυναῖκες καὶ γυναῖκες, ἀφεντικό! Τώρα δὲς τὴ δική μου τὴ στρίγλα, καὶ πές μου ἂν δὲν κανω καλὰ νὰ κάθουμαι 'δῶ καὶ νὰ σφίγγω!

— Αἴ, καλὸ βράδυ, καπετάνιο μου, πρέπει νὰ πάγω ν' ἀνάψω ἕνα κερὶ καὶ νὰ φύγω, γιατὶ θὰ θυμώσῃ κ' ἐμένα ἡ γυναῖκά μου ἂν πολυαργήσω!

Κ' ἔτσι σηκώθηκα κ' ἔφυγα.

Ξαναπηγαίνω 'ς τὴν ἐκκλησιά. Ἤθελε ἀκόμα καμμιὰν ὥρα νὰ βασιλέψῃ ὁ ἥλιος. Ὅλα ἡσυχία 'ς τὸ κοιμητήριο. Ἡ θύρα κλεισμένη, μήτε παπᾶς, μήτε νεκροθάπτης· ἀνοίγω μπαίνω μέσα, πηγαίνω πρὸς τὸ μνῆμα τῆς θειᾶ-Λεμονῆς. Βρίσκω δυὸ μνήματα τώρα, πλάγι πλάγι, κι' ἀπάνω τους ἕνα σταυρὸ καμωμένο μὲ τὸν κασμᾶ καὶ μὲ τὸ φτυάρι. Κυτταζω τριγύρω· ἤμουνε ὁλομόναχος. Ἔσκυψα 'μπρὸς 'ς τους τάφους, καὶ παρακαλεσα τὸ Θεὸ νὰ γεμίσῃ τὰ νησιά μας ἀπὸ τέτοια παίδια, ποῦ ἀρχινοῦνε τὴ ζωή τους ἀγκαλιασμένα, καὶ κατεβαίνουνε μέσ' 'ς τὸ χῶμα χέρι μὲ χέρι.

ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΤΑΡΑΧΗ ΕΝ ΝΑΞΩ

[1 6 5 3]

Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε σελ. 86

Τῷ Αἰδεσιμωτάτῳ Πατρὶ Marc. Antonio da Carpenedulo Commessario e procuratore Generale.

Αἰδεσιμώτατε Πάτερ,

Ὢν τέκνον τοῦ ἁγίου Φραγκίσκου καὶ φέρων τὸ ἱερὸν αὐτοῦ ἔνδυμα ἀπὸ τεσσάρων καὶ τριάκοντα ἐτῶν, ὡς εἶμαι ὑπόχρεως νὰ μεριμνῶ πρὸς τιμὴν τοῦ Ἱεροῦ αὐτοῦ τάγματος, οὕτω θὰ ἤμην ἔνοχος ἂν δὲν κατεγινόμην κατὰ τὸ δυνατὸν νὰ ἐμποδίσω πᾶν τὸ προσβάλλον αὐτό. Ἡ Ὑμετέρα Σεβασμιωτάτη πατρότης γινώσκει πιστεύω πῶς τὸ Ἱερὸν ἡμῶν Τάγμα πολὺ τιμᾶται καὶ ἀγαπᾶται ἐν τούτοις τοῖς τόποις οὐ μόνον ὑπὸ τῶν ἡμετέρων Φράγκων, ἀλλὰ καὶ ὑπ' αὐτῶν τῶν Ἑλλήνων ὧν μέγα μέρος ἔρχονται καὶ ἐξομολογοῦνται παρ' ἡμῖν, καὶ διὰ τοῦτο μέχρι τοῦδε ἔσχομεν πάντοτε τὴν συνήθειαν νὰ ἐπισκεπτώμεθα αὐτούς ἐν τῷ δέοντι καὶ ἰδίως τοὺς ἱερεῖς αὐτῶν ὅπως καὶ τοὺς ἀρχιεπισκόπους καὶ ἐπισκόπους· ἀλλ' ὡς ἠγαπώμεθα ὑπὸ πάντων, οὕτω πολὺ φθονούμεθα ὑπὸ τῶν σεβασμιωτάτων πατέρων Ἰησουιτῶν καὶ ἰδίᾳ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ: 1ον διότι εἰσήλθομεν καὶ ἐγκατεστάθημεν ἐν αὐτῇ ἀπὸ ἓξ μηνῶν ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ οἰκίας τινὸς δωρηθείσης ἡμῖν ὑπὸ εὐγενοῦς τινὸς Ἀνατολικοῦ καθὰ ἐποιησάμην ἤδη τὴν περὶ περὶ τούτου ἔκθεσιν εἰς τὴν ὑμετέραν Σεβασμιωτάτην πατρότητα δι' ἐπιστολῆς γραφείσης αὐτῇ τῇ 28 παρελθόντος Ἰανουαρίου (διότι πρότερον εἴμεθα ἐκτὸς τῆς πόλεως ἓν μίλλιον μακρὰν ἐν τόπῳ λίαν νοσηρῷ). 2ον Ἕνεκα τῆς Ἀποστολικῆς ἐπισκέψεως τῆς ἀνατεθείσης ὑπὸ τοῦ Ἱεροῦ Συνεδρίου εἰς τὸν αἰδεσιμώτατον ἡμῶν πατέρα ἡγούμενον, ὃν δὲν ἠθέλησαν ν' ἀναγνωρίσωσιν οὐδὲ νὰ δεχθῶσιν ἐν ταῖς ἑαυτῶν οἰκίαις ὁπότε οὗτος ἠθέλησε νὰ ἐπισκεφθῇ αὐτούς συμφώνως πρὸς τὰς ἑαυτοῦ ὁδηγίας.

Ἀπὸ ἑνὸς ἔτους καὶ ἐπέκεινα μένει ἐδῶ πατήρ τις Φραγκίσκος Ῥοσιέρης Ἰησουίτης, ὅστις ἀναστατώσας τὴν νῆσον Θήραν διὰ βιβλίου τινὸς ὅπερ συνέγραψε κατὰ Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ—ὅστις ἔζη πρὸ τριακοσίων περίπου ἐτῶν καὶ ἦτο ἀρχιεπίσκοπος Θεσσαλονίκης, ἐνταῦθα δὲ μέχρι τοῦδε ἐντελῶς ἄγνωστος — ἤρξατο διαδίδων καὶ ἐν ταύτῃ τῇ πόλει τὸ αὐτὸ βιβλίον καίπερ μὴ ἐγκεκριμένον καὶ ἐπεδείκνυεν αὐτὸ διὰ μέσου φίλου τοῦ τινος εἰς τοὺς Ἕλληνας, οἱ ὁποῖοι ἐξοργισθέντες διὰ τοῦτο κατὰ τοῦ εἰρημένου πατρός, ἐξηγέρθησαν καὶ ἔκαμαν μέγιστον πάταγον, τόσον, ὥστε, ἀπεφάσισαν καὶ νὰ φονεύσωσιν αὐτόν. Τὴν δευτέραν δὲ Κυριακὴν τῆς ἑαυτῶν τεσσαρακοστῆς καθ' ἣν ποιοῦνται ἔνδοξον μνείαν τοῦ εἰρημένου Παλαμᾶ ἀφώρισαν τὸν Πατέρα Ἰησουίτην ἐν μέσῳ τῆς ἑαυτῶν Μητροπόλεως, οἱ δὲ παῖδες ἔκαμαν τὴν *ἀναθεματήστραν* ὅπερ δὲν εἶνε ἄλλο ἢ λοφίσκος ἐκ λίθων οὗς ῥίπτουσιν ἐπαλλήλους κράζοντες ἀ ν ά θ ε μ α. Κατόπιν δ' ἐξελθόντες εἰς λιτανείαν πέριξ τοῦ φρουρίου, καὶ διερχόμενοι πρὸ τῆς Μονῆς τῶν Πατέρων Ἰησουιτῶν, ἐκραύγασαν κατ' αὐτῶν ἀ ν ά θ ε μ α καὶ ἔκαμαν προσέτι ἑτέραν ἀ ν α θ ε μ α τ ή σ τ ρ α νῶς ἀνωτέρω· καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ Ἀνατολικοὶ ἱερεῖς ἐκράτουν (ὡς ἀνηγγέλθη ἡμῖν) λίθους ὑπὸ τοὺς μανδύας, ὅπως ῥίψωσι κατὰ τῆς Μονῆς αὐτῶν, οὕτως ὥστε τὸ εἰρημένον βιβλίον πολὺ παρώργισε καὶ ἐθορύβησε πάντας τοὺς Ἀνατολικούς, οἵτινες γογγύζουσι καθ' ἑκάστην κατὰ τῶν Ἰησουιτῶν, καὶ ἐξ ἐπιμέτρου, κατὰ τοῦ ἡμετέρου δόγματος καὶ εἶνε τοῦτο μέγα ἐμπόδιον εἰς τὸ νὰ προσοικειωθῶμεν αὐτούς καὶ νὰ ἑλκύσωμεν εἰς τὴν ἕνωσιν μετὰ τῆς Ῥωμαϊκῆς Ἐκκλησίας διότι ἐποιήσαντο συνελεύσεις καὶ ἀποφάσεις νὰ ἐκδικηθῶσι τούτους τοὺς Ἰησουίτας παντὶ σθένει (1) περιμένουσιν ὅμως τὸν Γενικὸν Ναύαρχον τοῦ Ἐνετικοῦ στόλου ὅπως κάμωσι πρότερον τὰ ἑαυτῶν παράπονα.

Ὁ Ἕλλην Μητροπολίτης ἠμπόδισε τοὺς ἑαυτοῦ ὑπηκόους νὰ ἐξομολογῶνται παρὰ τοῖς Φράγκοις(2), οὐχ ἧττον κατόπιν παρέδωκεν ἡμῖν τοῖς Καπουτσίνοις ὅπως ἐξομολογῶμεν αὐτούς καὶ κηρύττομεν ἐν πάσαις ταῖς αὐτῶν Ἐκκλησίαις(3). Μετὰ ταῦτα ὅτε ἔφθασε τὸ Πάσχα τῶν Ἀνατολικῶν μετέβην ἐν ἀθωότητι κατὰ τὰ εἰθισμένα νὰ συγχαρῶ τῷ Μητροπολίτῃ αὐτῶν ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς, ἐφ' ᾧ σκανδαλισθέντες οἱ Ἰησουῖται παρεπονέθησαν ἀρκούντως ἐνώπιον πάντων τῶν ἡμετέρων Λατίνων ὡς νὰ ἠθέλομεν ἡμεῖς νὰ συμμορφωθῶμεν πρὸς τὰς αἱρέσεις τῶν Γραικῶν, ἐνῷ δεκαπέντε ἡμέρας πρὶν ἢ ὑποστῶσι τὴν προσβολὴν ἐποιήσαντο αὐτοὶ οὗτοι μυρίας θωπείας καὶ περιπτύξεις πρὸς αὐτούς ἐνώπιόν μου, καθ' ἣν περίπτωσιν συνηντήθημεν ἐν τῇ γειτονικῇ νήσῳ Πάρῳ,— καὶ τόσον διέβαλεν ἡμᾶς πρὸς τὸν ἡμέτερον Λατῖνον ἀρχιεπίσκοπον, ὥστε οὗτος μετεπέμψατο ἐρωτῶν ἡμᾶς ἂν θέλωμεν νὰ ὑπογράψωμεν τὰ ἑπόμενα ζητήματα γεγραμμένα ἐν φύλλῳ χάρτου ὁμοῦ μετὰ τῶν σχετικῶν ἀπαντήσεων ὡς ἀκολούθως: (1)

Ἐρ. Α'. Ἔστιν ἡ τοῦ Παλαμᾶ διδασκαλία αἱρετική;

Ἀπ. Αἱρετική ἐστιν.

Ἐρ. Β'. Ἔστιν ὁ Παλαμᾶς ἅγιος;

Ἀπ. Οὐχί.

Ἐρ. Γ'. Εἰ κάλλιον ἦν ἀποκρύπτειν τὰς τοῦ Παλαμᾶ αἱρέσεις ἢ ταύτας παρρησίᾳ καὶ εὐθέως καταπολεμεῖν;

Ἀπ. Οὐχί.

Ἐρ. Δ'. Εἰ κάλλιον ἀνέχεσθαι τὸ τῶν ἑλλήνων πλῆθος τὸν Παλαμᾶν ὡς ἅγιον ἢ τοῦτο νουθετεῖν, μεταδιδάσκειν, ἐπιτιμᾶν, ἐλέγχειν, μεταπείθειν.

Ἀπ. Οὐχί.

Ἐρ. Ε'. Ἔξεστι καθολικῷ διδασκάλῳ πρὸς τὴν θρησκείαν ἀποβλέποντι τιμῇ καὶ φιλίᾳ τοὺς Ἕλληνας θεραπεύειν ἐχομένως ἀσπαζομένους αἰ ὑπερασπίζοντας τὴν αἱρετικὴν τοῦ Παλαμᾶ διδασκαλίαν καὶ ἀδόκιμον αὐτοῦ ἁγιότητα, ὁπόθεν οὗτοι δικαίως ἂν προαχθεῖεν πιστεύειν τὸν τοιοῦτον διδάσκαλον αὐτοῖς ἐν τούτῳ χαρίζεσθε;

Ἀπ. Οὐκ ἔξεστιν ἐπὶ ποινῇ ἀναθέματος.

Ἀκούσαντες ἡμεῖς ταῦτα ἐξεπλάγημεν διὰ τρόπον τόσον ἔκτακτον· οὐχ ἧττον παρεκαλέσαμεν αὐτὸν νὰ ἐπιτρέψῃ ἡμῖν νὰ ἐπιθεωρήσωμεν αὐτὰ καὶ κατόπιν νὰ ἀποκριθῶμεν. Εὐθὺς λοιπὸν ὡς ἐπανήλθομεν εἰς τὴν ἡμετέραν Μονὴν καὶ παρετηρήσαμεν αὐτά, μετέβημεν παρὰ τῷ ἀρχιεπισκόπῳ ἐρωτῶντες αὐτὸν ἂν προέβαλεν ἡμῖν ταῦτα τὰ ζητήματα φιλικῶς ἢ δικαιωματικῶς· οὗτος δ' ἀπεκρίνατο ὅτι προέβαλεν αὐτὰ δικαιωματικῶς ὡς Ἀποστολικὸς ἔξαρχος ὥστε ἐφαίνετο θεωρῶν ἡμᾶς ὑπόπτους ἐπὶ αἱρέσει. Τότε εἴπομεν αὐτῷ: « Παρακαλοῦμεν λοιπόν, Σεβασμιώτατε, νὰ ὑπογράψητε πρῶτος ταῦτα». Τοῦτο δὲ ἔπραξεν ὑπογράφων πάντα τὰ ἄρθρα καὶ σφραγίζων τὸ ἓν μετὰ τὸ ἄλλο ὡς ἄνω φαίνονται. Μετὰ δὲ τοῦτο ἐπανελθόντες εἰς τὴν Μονὴν ἐκάμαμεν τὰς ἀπαντήσεις ὡς ἀκολούθως:

Ἡμεῖς οἱ κάτωθι σεσημειωμένοι *Καπουτσῖνοι* ἱεροδιδάσκαλοι Θεολόγοι τοῖς ἄνωθι γεγραμμένοις ζητήμασιν ὧδε ἀποκρινόμεθα.

Πρὸς μὲν τὸ πρῶτον ζήτημα. Βέβαιόν ἐστι τὴν τοῦ Παλαμᾶ διδασκαλίαν αἱρετικὴν εἶναι καὶ ὡς τοιαύτην βδελυράν.

Πρὸς δὲ τὸ Β'. Ἀποφαινόμεθα τὸν Παλαμᾶν εἴπερ ἐν τῇ ἑαυτοῦ αἱρετικῇ διδασκαλίᾳ ἐτελεύτησεν οὐχ ὅπως ἅγιον εἶναι, ἀλλὰ ἐν ᾅδου κεκολασμένον.

Πρὸς τὸ Γ'. Τοῦ προγράμματος μὴ ὄντος ἄρθρου πίστεως καὶ προβληματικοῦ δοκοῦντος ἀσφαλέστερον ἔσται ἀπεκδέχεσθαι καθορισμὸν παρὰ τοῦ Ἱεροῦ Συνεδρίου οὗ ἕνα ἕκαστον ἀντέχεσθαι δεῖ.

Πρὸς τὸ Δ'. Πολλῶν ἁπλοϊκῶν ψυχῶν ἀπολεμήτῳ ἀμαθείᾳ συνεχομένων καὶ δυναμένων οὕτω ἀπὸ χρηστοῦ τοῦ συνειδότος σωθῆναι, νῦν δ' ἂν τοὔμπαλιν διὰ ταύτην τὴν ἀπόφανσιν κολασθησομένων, δοκεῖ ἡμῖν προσφορώτερον ἂν εἶνε τοῦτον τὸν λίθον μὴ μετακινεῖν.

Πρὸς τὸ Ε'. Οὐκ ἔστιν ἀπρεπὲς δύνασθαι τοὺς καθολικοὺς τιμῇ καὶ φιλίᾳ τοὺς αἱρετικοὺς ἔστιν ὅτε περιέπειν οὐκ εἰς τὴν αἵρεσιν ἀποβλέποντας ἀλλὰ χάριν ἀστικῆς φιλίας καὶ πολιτικῆς συναλλαγῆς εἴτε ἐπὶ τῷ ἐπαναγαγεῖν αὐτοὺς εἰς τὴν πίστιν καθὰ πάντες οἱ ἱεροὶ διδάσκαλοι βεβαιοῦσιν καὶ εἰς τὴν κοινὴν εἰρήνην συμβάλλει.

F. Martinus Combendiensis Capucinus residentiae Naxiensis Superior.

F. Leo Courtavillensis Praedicator Capucinus.

Ἐὰν τὸ Ἱερὸν Συνέδριον δυσκολεύηται νὰ πιστεύσῃ ταῦτα δύναται νὰ βεβαιωθῇ διατάσσον τοῦτον τὸν ἡμέτερον Ἀρχιεπίσκοπον ὅπως στείλῃ ἐκεῖ τὰ ὑπ' αὐτοῦ γενόμενα καὶ ἰδίᾳ χειρὶ ὑπογεγραμμένα ζητήματα ὁμοῦ μετὰ τῶν συναφῶν ἀπαντήσεων ἡμῶν.

Δὲν ἦτο δὲ χρεία νὰ κάμωμεν ταύτας τὰς ἀπαντήσεις λεπτομερῶς ἀλλ' ἤρκει ἡμῖν νὰ γράψωμεν ὅτι ἐξηρτώμεθα καὶ ἐπιστεύομεν παντὰ πράγματα τὰ ἤδη καθορισθέντα ὑπὸ τοῦ Ἱεροῦ Συνεδρίου περί τε τοῦ Παλαμᾶ καὶ περὶ παντὸς ἄλλου καὶ ὅτι θὰ ἠσπαζόμεθα προσέτι πᾶν ὅ τι τοῦτο ἤθελε καθορίσει καὶ ἐν τῷ μέλλοντι· οὐδ' ἐδικαιοῦτο ὁ ἡμέτερος Ἀρχιεπίσκοπος νὰ καθορίσῃ οὕτω αὐτοβούλως τὰ τῆς πίστεως, διότι τοῦτο ἀνήκει μόνον τῇ Αὐτοῦ Ἁγιότητι καὶ τῷ Ἱερῷ Συνεδρίῳ, ὡς οὐδ' ἡμεῖς εἴμεθα ὑπόχρεοι νὰ δώσωμεν λεπτομερῶς τὰς ἡμετέρας ἀπαντή-

(1) Φαίνεται ὅτι οἱ Ἰησουῖται ἐπεζήτησαν τότε συμφιλίωσίν τινα ὡς δύναταί τις εἰκάσαι ἐκ τῆς ἑπομένης σημειώσεως, κατακεχωρισμένης ἐν τῷ προμνησθέντι παλαιῷ κώδικι καὶ ἐχούσης ὧδε: "Τὴν 11 [Μαρτίου] ὁ πατὴρ Ἐμμανουὴλ [ἡγούμενος τῶν Ἰησουιτῶν] ἐλθὼν νὰ ἴδῃ τὸν πατέρα Μαρτῖνον [ἡγούμενον τῶν Καπουτσίνων] τῷ εἶπεν ὅτι ἔγραψεν ἡ ἐπιστολὰς πρὸς τοὺς ἄνω εἰρημένους Ἀνατολικούς, μίαν πρὸς τὸν Οἰκονόμον [τῆς Ἀνατολικῆς Μητροπόλεως Νάξου], τὴν 2αν πρὸς τὸν παπᾶ Δαμασκηνὸν ὅστις ἔκαμε τὸ ἀνάθεμα, καὶ τὰς ἄλλας, πρὸς δύο ἐπιτρόπους [τῆς κοινότητος],,. — [κώδικος σελὶς 35].

(2) "Τὴν 9ην Ἀπριλίου ὁ ἕλλην Μητροπολίτης [Νικόδημος] ἐκήρυξεν ἐν ἁπάσαις ταῖς ἐνορίαις ὅτι οἱ Ἀνατολικοὶ νὰ μὴν ἐξομολογοῦνται τοῦ λοιποῦ παρὰ τοῖς Φράγκοις». [σημείωσις ἐν σελίδι 35 τοῦ κώδικος].

(3) Σχετικὴν σημείωσιν εὑρίσκομεν ἐν τῷ κώδικι τὴν ἑξῆς: "Τὴν 29 [Ἀπριλίου] ἦλθεν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ Μονῇ τῆς ἐποχῆς ὁ Ἀνατολικὸς Μητροπολίτης καὶ συνδιελέχθη ἰδιαιτέρως ἐπὶ δύο ὥρας μετὰ τοῦ Πατρὸς ἡγουμένου καὶ ἔδωκεν αὐτῷ καὶ εἰς πάντας τοὺς ἡμετέρους πατέρας τὴν ἄδειαν τοῦ ἐξομολογεῖν ὅλον τὸ ποίμνιον πρὸς ὃ εἶχεν ἀπαγορεύσει νὰ ἐξομολογῆται παρὰ τοῖς Φράγκοις ἕνεκα τῶν Ἰησουιτῶν,,. [σελ. κώδ. 36]. Ἔγγραφον δὲ τοιαύτης ἀδείας πρὸς τοὺς Καπουτσίνους, τοῦ "Μητροπολίτου Σεβαστείας καὶ Προέδρου Παροναξίας Ἰωσὴφ Δόξα,, μεταγενέστερον ὅμως, ἤτοι τοῦ 1661, ἐδημοσιεύθη ἐν τῇ ἐν Σύρῳ ἐκδιδομένῃ "Ἀνατολῇ,, (ἀριθ. φύλ. 467).

(1) Ἀρχιεπίσκοπος τῶν ἐν Νάξῳ Δυτικῶν ἦν τότε ὁ ἐκ Χίου Ῥαφαὴλ Σκιατίνης (1622—1657). Τὰ ὑπ' αὐτοῦ δὲ τεθέντα ζητήματα εὑρηνται κατακεχωρισμένα Λατινιστὶ ἐν τῷ κώδικι.

ΔΩΡΙΚΟΣ ΝΑΟΣ ΕΝ ΚΟΡΙΝΘΩ
(Ἐκ φωτογραφίας Π. Μωραΐτου)

σεις, ἀλλ' ἤρκει ἡμῖν νὰ ἀπαντήσωμεν γενικῶς ὅτι ἐμμένομεν εἰς πάντα τὰ καθορισθέντα ὑπὸ τοῦ Ἱεροῦ Συνεδρίου κατὰ τὸ παρελθὸν καὶ εἰς ὅ τι ἤθελε τοῦτο καθορίσει καὶ ἐν τῷ μέλλοντι ἔν τε τῷ προκειμένῳ θέματι καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἄλλοις· ἀλλ' ἐξεβιάσθημεν ν' ἀπαντήσωμεν ἐν ἐκτάσει διότι ἄλλως σύμπας ὁ κόσμος θὰ ἔψεγεν ἡμᾶς ὅτι συμφωνοῦμεν μετὰ τῶν Γραικῶν, ὁ δὲ ἡμέτερος Ἀρχιεπίσκοπος θὰ ἔκαμνεν ἴσως προσβολήν τινα. Ταῦτα, ἱκετεύω τὴν Ὑμετέραν Αἰδεσιμωτάτην Πατρότητα νὰ παραστήσῃ ζωηρῶς εἰς τὸ Ἱερὸν Συνέδριον καὶ νὰ ζητήσῃ ἱκανοποίησιν διὰ τὰς τόσον ἀδίκως γενομένας καθ' ἡμῶν παρεκτροπάς.

Αὗται αἱ ῥαδιουργίαι τῶν Ἰησουϊτῶν ἔσχον πολλὰ χείριστα ἀποτελέσματα. 1ον. Οἱ Ἀνατολικοὶ ἔψεξαν δημοσίᾳ τὸ ἡμέτερον ῥητὸν καὶ τὴν Ἁγίαν ἡμῶν Ῥωμαϊκὴν Ἐκκλησίαν. 2ον. Εἰς τὸ πεῖσμα ἡμῶν ἀνεγείρουσιν Ἐκκλησίαν πρὸς τιμὴν τοῦ ἑαυτῶν Παλαμᾶ. 3ον. Δὲν δυνάμεθα πλέον ὡς πρότερον νὰ ἐξομολογῶμεν αὐτούς, οὔτε νὰ διδάσκωμεν αὐτοὺς τὰ μυστήρια τῆς πίστεως ἐν τῷ ἀπορρήτῳ τῆς ἐξομολογήσεως, ἐν ᾗ παρεμβάλλεται μεγίστη δυσχέρεια ὡς πρὸς τοὺς Γραικοὺς ἱερεῖς, διότι κατὰ τὴν ἀκολουθίαν τῆς 2ας Κυριακῆς τῆς ἑαυτῶν Τεσσαρακοστῆς ἀναφέρονται πολλοὶ αἶνοι ὑπὲρ τοῦ Παλαμᾶ αὐτῶν καὶ λέγουσιν ὅτι δὲν δύνανται νὰ παραλείπωσι τούτους, διότι τοῦτο θὰ προὐξένει μέγα σκάνδαλον παρ' ὅλῳ τῷ λαῷ εἰς οὗ τὴν δυσμένειαν δὲν θέλουσι νὰ περιπέσωσιν. Διὰ ταῦτα ἱκετεύω τὴν Ὑμετέραν Αἰδεσιμωτάτην Πατρότητα νὰ ἐρωτήσῃ τὸ Ἱερὸν Συνέδριον πῶς πρέπει νὰ φερώμεθα πρὸς τούτους τοὺς ἱερεῖς, ὧν τινές εἰσιν Ὀρθόδοξοι καὶ ἐξομολογοῦνται παρ' ἡμῖν, ἀλλ' ἐν τούτοις, μεγάλως δυσκολεύονται νὰ συμμορφωθῶσι πρὸς τοῦτον τὸν ὅρον, ὅστις εἶνε κατ' αὐτοὺς σπουδαιότατος, διότι τὸ ἀνασκευάζειν αὐτοὺς ἐν τῇ ἐξομολογήσει εἶνε ταυτὸ ὡς ν' ἀπολέσῃ τις αὐτοὺς ἐντελῶς. Ἀφ' ἑτέρου, φαίνονται ἀνεπίδεκτοι συγχωρήσεως, ὑμνοῦντες ἕνα αἱρετικὸν ἐν τῇ ἑαυτῶν λειτουργίᾳ. Τὸ δὲ 4ον ἀποτελέσμα, τὸ βιβλίον τοῦ Πατρός, εἶνε διάστασις καθολικὴ μεταξὺ Λατίνων καὶ Γραικῶν, οἵτινες πρὸ τούτου ἦσαν ἐντελῶς ἡνωμένοι.

Ἰδού, Αἰδεσιμώτατέ μοι Πάτερ, ὅ τι ἔκρινα δέον νὰ γράψω τῇ Ὑμετέρᾳ Αἰδ. Πατρότητι, ὅπως βεβαιωθεῖσα δυνηθῇ νὰ μεταδώσῃ πληροφορίας τῷ Ἱερῷ Συνεδρίῳ, καθότι οὗτοι οἱ πατέρες Ἰησουΐται δὲν παύονται γράφοντες πρὸς τοῦτο καθ' ἡμῶν, θὰ πείσωσι δὲ καὶ τὸν Ἡμέτερον Ἀρχιεπίσκοπον νὰ πράξῃ τὸ αὐτό, προσεταιρισθέντες

ΤΑ ΚΟΥΝΕΛΙΑ
Εἰκὼν Μυνιέρου

αὐτόν, καθ'ὅτι οὗτοι, ὡς ἤκουσα, κατέστησεν ἐπιμελητὴν αὐτοῦ τὸν Προηγούμενον τοῦ Τάγματος αὐτῶν ὅπως φροντίζῃ περὶ τῶν ἐν Ῥώμῃ ὑποθέσεών του. Ἡ Ὑμετέρα Αἰδ. Πατρότης θὰ χρησιμοποιήσῃ ταύτας τὰς πληροφορίας ὅπως καὶ ὅταν κρίνῃ κατάλληλον. Μὴ ἔχων ἄλλο ν' ἀναγγείλω ἀσπάζομαι ἐν τέλει τὰς χεῖρας ὑμῶν εὐλαβῶς.

Ἐκ Νάξου τῇ 10 Ἰουλίου 1653.

[κώδικος σελ. 42—44]

Φαίνεται ὅτι τ' ἀνωτέρω πάντα ἱκανοποίησαν τὰ διαφερόμενα μέρη, διότι οὐδεμίαν εἴδησιν γνωρίζομεν περὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης εἰς τοὺς μετέπειτα χρόνους, καὶ ὅτι ἀποκατέστη ἡ φαινομένη αὕτη τῶν δύο Ἐκκλησιῶν ἁρμονία ἐν τῇ νήσῳ.

Ἐν Νάξῳ. ΜΙΧ. ΙΑΚ. ΜΑΡΚΟΠΟΛΙΣ

Η ΛΥΓΕΡΗ

Συνέχεια ἴδε σελ. 81

Ὅτε συνῆλθε παρετήρησεν ὅτι ἔκειτο ἐπὶ τῆς κλίνης της, ἐντὸς θερμοῦ δωματίου, ὅτι τρεῖς γυναῖκες τὴν ἐπεριποιοῦντο καὶ ὅτι εἶχεν εἰς τὸ πλευρόν της μικρὸν κλαυθμυρίζον βρέφος. Διὰ τῆς φυσικῆς ἐκείνης ῥοπῆς, τῆς ἐνυπαρχούσης εἰς τὴν γυναῖκα, κατενόησεν ὅτι τὸ μικκύλον τοῦτο ἀπείκασμα τοῦ ἀνθρωπίνου ὄντος, τὸ ἀνοιγοκλεῖον εἰς τὸ φῶς τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ διὰ λεπτῶν φωνῶν πληροῦν τὸ δωματιον ἦτο σὰρξ ἐκ τῆς σαρκός της· ὅτι ἦτο παιδί της κ' ἐχύθη νὰ τὸ περιπτυχθῇ ὡς νὰ τὸ ἐγνώριζεν ἀπὸ μακροῦ χρόνου.

— Παιδί μου, γκόλφι μου!..

— Ἄς το, μωρή... θὰ τὸ σκάσῃς, ἔλεγεν εἰς αὐτὴν ἡ Φρόσω θριαμβεύουσα... Ἔ, δὲ σοῦ λέγω πῶς εἶνε ἕνας λόγος!..

Ναί, ἕνας λόγος· ἀλλὰ πότε καὶ πῶς τὸν εἶπεν αὐτὸν τὸν λόγον ἡ Ἀνθή! Τώρα μόλις ἐσκέφθη πῶς καὶ πότε τὸ ἐγέννησεν αὐτὸ τὸ παιδί. Κ' αἴφνης ἐσυλλογίσθη τὸ παθημά της, τὴν οἰκτρὰν πτῶσίν της, κ' ἠθέλησε νὰ ἐγερθῇ τῆς κλίνης, νὰ σπεύσῃ ἔξω, ἐπαναλαμβάνουσα τὴν τρομερὰν κραυγήν.

— Τὸν ἄνδρα μου!... ποῦ εἶνε ὁ ἄνδρας μου!..

Ἔτρεμεν ὅλη ὡς τὸ φυλλοκάλαμον· ἐλησμόνει τὸ παιδίον της, τὴν χαράν της· μόνον τὸν ἄνδρα καὶ τὴν συμφοράν της ἐνεθυμεῖτο. Ἐπὶ τοῦ ὠχροῦ προσώπου της ἐζωγραφήθη ἤδη ἔκφρασις περιαλγής, ὡσεὶ ἡ πρὸς τὸν Νικολὸν ἀγάπη της ἦτο ἐρριζωμένη ἀπὸ τὴν πρώτην ἡμέραν τοῦ γάμου της, καὶ πρὶν ἀκόμη εἰς τὴν ψυχήν της, καὶ τόρα ἀνέδιδε τοὺς ὑψιπετεῖς κ' εὐρώστους κλῶνας της. Δὲν ἦτο ὅμως ἡ ἀγάπη· ἦτο τὸ μύχιον ἐκεῖνο αἴσθημα τοῦ καθήκοντος, τὸ ὁποῖον ἐνυπάρχει ἀπὸ παιδικῆς ἡλικίας εἰς τὴν γυναῖκα τοῦ ἀγροῦ καὶ ἀναπτύσσεται ἀπὸ τῆς ὥρας τοῦ γάμου, καταλῆγον εἰς τυφλὴν πρὸς τὸν ἄνδρα ἀφοσίωσιν. Ἡ Ἀνθὴ δὲν ἔβλεπε πασχοντα τὸν Νικολόν, ἀλλὰ τὸν ἄνδρα· δὲν ἐτρόμαζε διὰ τὸ ἄτομον, ἀλλὰ διὰ τὴν ἰδέαν. Ἐπειδὴ δ' ἐν τῇ ψυχῇ της συνεθισεν ἀπὸ καιροῦ ἤδη νὰ βλέπῃ αὐτὸν συνδεδεδεμένον ἀναποσπάστως, νὰ μανθάνῃ ὅτι ἡ εὐπειθὴς ὑπακοὴ πρὸς τὸ ἓν ἦτο καὶ ὑπακοὴ πρὸς τὸ ἄλλο, δὲν ἐμέριζε πλέον τὰς ἀγάπας καὶ τοὺς φόβους της. Ματαίως ἤδη ἡ Φρόσω ἐξώρκιζεν αὐτὴν νὰ μὴ κινηθῇ ἀπὸ τῆς κλίνης της, διότι θὰ βλαφθῇ, νὰ μὴ τρομάζῃ οὕτω καὶ θὰ φαρμακεύσῃ τὸ γάλα τοῦ βρέφους καὶ ὅτι ὁ σύζυγός της εἶχε μόνον στραγγαλίσῃ τὸν πόδα κ' ἐκοίτετο ἀκίνητος εἰς τὸ πλησίον δωματιον.

— Ὄχι, θέλω νὰ τὸν ἰδῶ!... ἐπέμενεν ἡ Ἀνθή.

Μόλις καὶ μετὰ βίας κατεπείσθη νὰ μὴ ἐξέλθῃ τοῦ δωματίου, ὁπόταν ἤκουσε τὴν φωνὴν τοῦ Νικολοῦ, παρακαλοῦσαν αὐτὴν νὰ μείνῃ καθησυχάζουσα διὰ τὸ παθημά του. Καὶ πόσον ἦτο τρυφερὰ καὶ περιπαθὴς ἐν τῇ παρακλήσει της ἡ φωνὴ ἐκείνη τοῦ Διβριώτη, Ἀληθῶς ἐκίνει τὴν Ἀνθὴν εἰς δάκρυα. Ὁ καϊμένος κι' αὐτὸς νὰ βγάλῃ τὸ πόδι του!..

Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἤρχισε νέος βίος ἐν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ. Ὁ Νικολός, περιορισθεὶς ὑπὸ τοῦ ἰατροῦ εἰς ἐντελῆ ἀκινησίαν διὰ τὴν πρόσφυσιν τοῦ ὀστοῦ, ἐμεμψιμοίρει, διότι δὲν ἠδύνατο νὰ εἶνε πλησίον τῆς γυναικὸς καὶ τοῦ τέκνου του Δὲν παρήρχετο ὥρα χωρὶς νὰ ἐρωτήσῃ τοὺς εἰσερχομένους εἰς τὸν θάλαμον τῆς λεχοῦς περὶ τῆς καταστάσεως αὐτῆς καὶ τοῦ παιδίου, ζητῶν καὶ τὰς ἐλαχίστας λεπτομερείας τῆς ζωῆς των, ἂν κοιμᾶται ἡσυχος ἡ Ἀνθή, ἂν κατεβλήθη πολὺ ἢ ἂν ἦτο εὔρωστον τὸ παιδίον καὶ ἔτρωγε τὸ γάλα του. Ὁσάκις δὲ ἤκουεν αὐτὸ κλαῖον ἀνεστάτου διὰ φωνῶν τὴν οἰκίαν, προσκαλῶν τὰς γυναῖκας νὰ σπεύσουν καὶ τὸ καθησυχάσουν.

— Μὰ τί κάνεις ἔτσι, χριστιανέ, ἔλεγε ἐπιπλήττουσα αὐτὸν ἡ Φρόσω· σώπα καὶ κοιμᾶται ἡ Ἀνθὴ ποῦ παραδειρ' ἀπόψε!..

— Καλα... σωπαίνω... ἔλεγεν ὁ Νικολὸς ἡσύχως καὶ περιδεῶς· μὰ ἐκεῖνο τὸ παιδὶ κἄτι θὰ 'παθε...

— Δὲν ἔπαθε τίποτα... παιδὶ εἶνε θὰ κλαψῃ· μόν' σώπα!

— Σωπαίνω...

Κ' ἐσιώπα, πολλάκις καλυπτόμενος ὅλος διὰ τοῦ ἐφαπλώματος, κλείων τους ὀφθαλμοὺς ἵνα κοιμηθῇ, εὐχόμενος νὰ βωβαθῇ διὰ νὰ μὴν ἀνησυχήσῃ τὴν γυναῖκά του. Ἡ καϊμένη ἡ Ἀνθὴ τί ὑποφέρει!.. Κ' ἐκεῖνο τὸ μικρὸ τί κλαψιάρικο ποῦ εἶνε!

Κἄποτε μεταξὺ τῶν τοιούτων σκέψεών του ἀνέκυπτεν αἴφνης ἄλλη τις σκέψις, ὀδυνηρὰ αὕτη, ἡ σκέψις τοῦ καταστήματός του, τῶν ἐμπορικῶν του ἐπιχειρήσεων, αἵτινες ὅλαι ἐσταματησαν ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς πτώσεώς του. Ὁ Κὺρ Παναγιώτης μόνον δύο τρεῖς ἡμέρας, καὶ τότε μὲ ἀνυποφόρους ἀλγηδόνας, ἠδυνήθη νὰ ὑπάγῃ αὐτοπροσώπως εἰς τὸ καταστημα· ἀλλὰ πάλιν ἐπανέπεσεν ἐπὶ τῶν στρωμνῶν, μετρῶν πρὸς τοὺς κρότους τοῦ ἐκκοκκιζομένου κομβολογίου του τὰ ὤχ ὤχ καὶ τὰ ἄχ ἄχ του. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι τὸ καταστημα δὲν ἔκλεισεν ἐντελῶς. Ὁ μικρὸς ὑπηρέτης. Διβριώτης καὶ αὐτός, ἔξυπνος καὶ μὲ ἐμπορικὸν πνεῦμα ὑπέρτερον τῆς ἡλικίας του, ἐξηκολούθει νὰ πωλῇ εἴδη καὶ νὰ συλλέγῃ χρῆμα. Ὁ Σπυροκόκιας δέ, ὡς στενώτερος συγγενής, ἐνεθρονίζετο καθ'ἑκάστην ἑσπέραν καὶ Κυριακήν, ὅτε αὐξάνει ἡ πελατεία, πρὸ τοῦ πάγκου, βοηθῶν τὸν μικρὸν καὶ ἐπιβλέπων τὰς δοσοληψίας. Ἀλλὰ ὁ ξένος πάντα ξένος εἶνε· ἀναπεύει ἀλλὰ δὲν θεραπεύει. Ἔπρεπεν ὁ Νικολὸς νὰ ἦτο ἐκεῖ, νὰ ἐποπτεύῃ μὲ τὸ ἐμπορικόν του βλέμμα τὴν συναλλαγήν, νὰ καταλάβῃ ἐκ πρώτης ὄψεως τὰ ἐλλείποντα εἴδη, νὰ ἀνακαλύψῃ καὶ διαλύσῃ εὐθὺς μ' ἕνα λόγον τοὺς ἐμπορικοὺς συνεταιρισμοὺς τῶν ἀντιπάλων του... Καὶ ἐξανάπτων αἴφνης ὑπὸ ἐμπορικοῦ οἴστρου, ἐλησμόνει τὴν καταστασίν του καὶ ἀνεκινεῖτο νὰ ἐγερθῇ ἵνα σπεύσῃ πρὸς τὰ πειλούμενα συμφέροντα του. Ἀλλ' ἄλγος δριμὺ τῆς κνήμης ἠναγκαζεν αὐτὸν νὰ μένῃ εἰς τὴν θέσιν του. ὀδυνηρῶς οἰμώζων.

— Ἄχ ἀναθεμά σε! ἀναθεμά σε! ἀναθεμα σε!...

Ἂν ὅμως ἡ κυρὰ Κανέλλα ἡ μαῖα τῆς κωμοπόλεως, εἴτε ἡ Φρόσω ἀνεφαίνετο αἴφνης εἰς τὴν θύραν τοῦ δωματιου κομίζουσα τὸ βρέφος, ἡ πατρικὴ καρδία τοῦ Νικολοῦ εὐθὺς ἐφαιδρύνετο, τὸ πρόσωπόν του ἐξιλαρύνετο κ' ἔτεινε τὰς χεῖρας κ' ἐλαμβανε τὸ ἐν σπαργανοις ἐκεῖνο μικρὸν καὶ τὸ ἐχόρευε καὶ τὸ κατεφίλει. Καὶ ἂν τὸ μικρὸν ἀνεκραύγαζεν ἔκπληκτον κ' ἐμειδία, ἐλησμόνει ὁ Δεβριώτης ὅτι ἦτο ἔμπορος κ' ἐνεθυμεῖτο μόνον μετὰ γλυκείας ἀπολαύσεως ὅτι ἦτο πατὴρ εὐτυχισμένος...

Ἀλλὰ δὲν συνέβαινε τοῦτο μόνον εἰς τὸν Νικολόν. Καὶ ἡ Ἀνθὴ εἰς τὴν θέαν τοῦ μικροῦ αὐτοῦ ὄντος, τοῦ μειδιῶντος καὶ πεταλουδιζοντος, ἐλησμόνει ὅτι ἦτο ἀτυχὴς ὕπανδρος κ' ἐνεθυμεῖτο ὅτι ἦτο εὐτυχὴς μήτηρ. Παραδόξως ἐπὶ τοῦ μικροῦ ἐκείνου καὶ ἀπαγοῦς ἔτι ἀτόμου, εὑρισκον οἱ δύο σύζυγοι ὡς εἰς καθρέπτην ἑαυτούς, τὴν ἀνθρωπίνην καὶ πραγματικὴν των ὑπόστασιν. Ἡ Ἀνθὴ μάλιστα ἐκ τῆς λεπτῆς γυναικείας φύσεώς της ἀνεύρισκε καὶ κἄτι ἄλλο, τὸ ὁποῖον οὐδὲ κἂν ἐφαντάζετο ἡ παχύδερμος ἀτομικότης τοῦ ἐμπόρου· ἀνεύρισκε τὸν ἄνδρα. Ναί, τόρα· τὸν ἀνεγνώριζε καὶ τὸν παρεδέχετο ὡς ἄνδρα της τὸν Νικολόν. Δὲν ἐσκέπτετο πλέον ἂν ἦτο οὗτος ὁ κατάλληλος νὰ καθέξῃ αὐτὴν τὴν θέσιν ἐν τῷ βίῳ της· δὲν ἤθελεν ὁ νοῦς της ν' ἀπασχοληθῇ εἰς τὰ παρελθόντα. Ἐσκέπτετο μόνον ὅτι αὐτὸς τὴν κατεῖχεν ἤδη, ὅτι ἦτο πατὴρ τοῦ τέκνου της, ἡ δύναμις καὶ ἡ ψυχὴ τῆς νέας της οἰκογενείας.

Ἡ Ἀνθὴ δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατηθῇ πλέον ἐπὶ τῆς κλίνης της. Ἡ ἀνησυχία ἡ ἀβεβαιότης περὶ τῆς καταστάσεως τοῦ Νικολοῦ τὴν κατέθλιβεν. Ἀδιαλείπτως ἔστρεφε τὸ βλέμμα πρὸς τὸν τοῖχον, τὸν χωρίζοντα αὐτὴν ἀπ' ἐκείνου ὡσεὶ θέλουσα νὰ διεισδύσῃ δι' αὐτοῦ καὶ ἴδῃ τὴν ἀληθῆ θέσιν του. Διὰ τῆς φαντασίας παρίστα εἰς ἑαυτὴν τὸ δωμάτιον ἐκεῖνο, τὴν κλίνην, τὸν Νικολὸν μὲ τετυλιγμένον πόδα, οἰκτρῶς οἰμώζοντα. Ἡ ἀνυπομονησία της ἐκορυφώθη μικρὸν κατὰ μικρὸν καὶ τὴν τρίτην ἡμέραν, παρὰ τὰς συμβουλὰς τῆς μαίας ἠγέρθη κ' ἐπορεύθη πρὸς τὸν ἄνδρα της.

— Τί κάνεις; καλὰ εἶσαι;

Ἦτο ἡ πρώτη φορὰ ἀπὸ τοῦ γάμου των, καθ' ἣν ὡμίλει μετὰ τόσης γλυκύτητος καὶ τόσης μερίμνης εἰς τὸν Νικολόν, ὥστε ἡ φωνή της ἔτρεμεν ὑπὸ δειλίας καὶ ἐντροπῆς, ὡς νὰ ὡμίλει πρὸς ξένον.

— Δὲν ἔχω τίποτα..... θὰ περάσῃ... Καὶ σὺ πῶς εἶσαι;

Καὶ τοῦ Νικολοῦ ἡ φωνὴ εἶχε τὸν αὐτὸν τόνον· ἦτο παλμώδης κ' ἔτρεμεν εἰς τὰ χείλη του, ὡς πρωτοπείρου νεανίσκου ἐρωτικὴ ἐξομολογήσις. Ἡ Ἀνθὴ ἦτο ἰσχυρᾶς κρασεως καὶ ταχέως ἀνέλαθεν ἐκ τοῦ τοκετοῦ. Ἤρχισε τὴν παντοκρατορίαν της ἐν τῇ οἰκίᾳ, μετὰ φιλεργίας καὶ ὑπομονῆς καὶ αὐταπαρνήσεως. Ἀπὸ τῆς αὐγῆς μέχρι τῆς ἑσπέρας δὲν ἀνεπαύετο καθόλου· ἀπησχολεῖτο ὁλονὲν εἰς τὸ πολυμέριμνον καθῆκον τῆς οἰκοδεσποίνης. Ἀλλὰ δὲν ἐστενοχωρεῖτο ἐκ τούτου οὔτε ἐκουραζετο· τοὐναντίον ηὐχαριστεῖτο καὶ ηὐθύμει. Ἦτο ὑπερήφανος διότι τρεῖς ψυχαὶ εἶχον ἀναγκην τῶν φροντίδων της κ' ἔσπευδεν ἐναλλὰξ νὰ γλυκανῃ διὰ τῶν περιποιήσεών της τὰ γηρατεῖα τοῦ πατρός, νὰ παύσῃ τοὺς κλαυθμυρισμοὺς τοῦ παιδίου, νὰ διώξῃ διὰ τῆς εὐθυμίας καὶ τῆς ἀβρότητος τὴν ἀπελπιτιαν καὶ στενοχωρίαν τοῦ ἀνδρός της.

— Μὴν κουνιέσαι καὶ θὰ γειανῇ!...

Ἐγνώριζε πλέον ὅτι δὲν ἦτο ἐξάρθρωμα, ἀλλὰ

κάταγμα τὸ πάθημα τοῦ Νικολοῦ κ' ἐφρόντιζε κατὰ τὰς συμβουλὰς τοῦ ἰατροῦ νὰ κρατῇ αὐτὸν ἐν ὑπομονητικῇ ἀνοχῇ ἐπὶ τῆς κλίνης. Ἐπειδὴ δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ μετακινηθῇ ὁ τραυματίας κ' ἐστενοχωρεῖτο νὰ μένῃ μόνος τὰς ἡμέρας, ὅτε ἡ Ἀνθὴ εἰργάζετο εἴτε τὰς νύκτας ἡ γυναῖκα ἐσκέφθη νὰ συμβιβάσῃ αὐτὰ πρὸς ἀγαλλίασιν τοῦ ἀνδρός της. Ἀφοῦ δὲν ἠδύνατο ὁ Νικολὸς νὰ ὑπάγῃ πρὸς αὐτὴν ἐπορεύθη αὐτὴ πρὸς ἐκεῖνον. Μετέφερεν τὴν κλίνην της εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ πάσχοντος ἀπέναντι τὴν μίαν τῆς ἄλλης. Μετέβαινε συχνὰ κ' ἐχαροποίει διὰ τῆς παρουσίας της τὸ δωμάτιον τοῦ πατρός· ἀλλὰ μετέβαινε συχνότερον κ' ἐπέχυνε τὸ ἀκτινοβόλημά της εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ ἀνδρὸς καὶ τοῦ τέκνου.

— Ἔτσι δὲν χάνει κανείς, ἐσυλλογίσθη.

Κ' ἐκ τοῦ συλλογισμοῦ της αὐτοῦ οὐδ' ἑαυτὴν ἐξῆρει ἡ γυνή. Αἱ πηγαὶ τῆς αἰσθητικότητος τῆς Ἀνθῆς πάλιν ἤνοιξαν. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι τώρα δὲν ἦσαν ὅπως κατὰ τὴν παρθενίαν της διαυγεῖς καὶ ἤρεμοι· ἦσαν ὅμως καὶ αὐταὶ πηγαὶ ζωῆς, πηγαὶ ἀνθρωπισμοῦ καὶ ἀναπλάσεως, σύμφωνοι πρὸς τὸν νέον της βίον.

Ἐπλησίαζεν ἤδη νὰ παρέλθῃ τεσσαρακονθήμερον ἀπὸ τῆς πτώσεως τοῦ Νικολοῦ καὶ τοῦ τοκετοῦ τῆς Ἀνθῆς. Ὁ ἰατρὸς ἔδιδεν ἐλπίδας εἰς τὸν Διβριώτην περὶ ταχείας ἀναστάσεως· ἡ κυρὰ Κανέλλα ἔλεγεν εἰς τὴν Ἀνθὴν νὰ ἑτοιμασθῇ διὰ νὰ *σαραντίσῃ*. Καὶ ἡ νεαρὰ γυνὴ ἡτοιμάζετο προθύμως. Ἐντὸς τοῦ θαλάμου τοῦ πάσχοντος, πλησίον τοῦ παραθύρου καθημένη ἔκοπτε ἢ ἔρραπτε νέον φόρεμα δι' ἑαυτὴν καὶ κυανόχρυσον μποξᾶν διὰ τὸ τέκνον της. Σήμερον ἔρραπτε μικρὸν ἐκ μουσελίνης σκουφάκι καὶ ἡ συγκίνησις, ἡ χαρά, ὁ θριαμβός της ἐζωγραφίζοντο λαμπροὶ ἐπὶ τοῦ προσώπου της· οἱ τρομώδεις παλμοὶ τῆς καρδίας της ἀνεφαίνοντο εἰς τοὺς φρίσσοντας δακτύλους της, τοὺς κρατοῦντας τὴν βελόνην. Ἡ Ἀνθὴ ἔρραπτε τὸ πρῶτον σκουφάκι τοῦ τέκνου της· δὲν εἶνε μικρὸν πρᾶγμα! μεθαύριον θὰ τὸ ἔπερνεν εἰς τὴν ἀγκάλην καὶ θὰ ἐπήγαινεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν! . . . Κ' ἐκάρφωνεν ἡ μήτηρ χρυσοῦν κόσυμβον εἰς τὸ κέντρον, χρυσᾶ σειρίτια κύκλω καὶ πούλιες ἀστραπηβόλους ἐδῶ κ' ἐκεῖ, πλησίον τῶν πρασίνων ἀνθέων τῆς μουσελίνης. Βέβαια, τὸ χρυσοῦν πλησίον τοῦ πρασίνου συνδυάζεται πολὺ ὡραῖα . . . Ἡ Ἀνθὴ ἔκυπτε κάποτε ἔξω τοῦ παραθύρου, βλέπουσα τοὺς διαβάτας καὶ τοὺς πηγαινερχομένους εἰς τὸ ἀπέναντι οἰνοπωλεῖον οἰνοπότας· ἀλλ' ἔστρεφε συχνότερον ἐντὸς τοῦ θαλάμου, κινοῦσα διὰ τοῦ ποδὸς τὸ λίκνον τοῦ τέκνου της κ' ἐπιδεικνύουσα μετὰ μειδιάματος τὸ σκουφάκι εἰς τὸν ἄνδρα της.

— Σ' ἀρέσει;

— Ναί, ὡραῖο· ἔλεγεν ὁ Νικολὸς ἀπὸ τῆς κλίνης του. Ξέρεις, νὰ πέσῃ σπειρὶ μέλι 'ς τὴ μούργα τέτοια δεῖξι κάνει· προσέθετε μετὰ μικρὸν ὁ Διβριώτης ἐπιμένων εἰς τοὺς μπακαλικούς του συνδυασμούς.

Ἀλλὰ δὲν ἐξηγείρετο πλέον διὰ τοῦτο ἡ ἀγανάκτησις τῆς Ἀνθῆς.

Αἴφνης ἀπὸ τοῦ οἰνοπωλείου ἠκούσθη σιγαλὸν τραγοῦδι, συνοδευόμενον ἀπὸ λεπτοὺς μεταλλικοὺς ἤχους ταμπουρᾶ. Ἡ νεαρὰ γυνὴ ἀνέκυψε τοῦ παραθύρου διὰ νὰ ἴδῃ. Πρὸ τῆς θύρας τοῦ οἰνοπωλείου ὅμιλος καρραγωγέων ἐκράτει νὰ ποτήρια κ' ἔπινε· μεταξὺ αὐτῶν ὁ Γεώργιος Βρανᾶς, στηριζόμενος ἐπὶ μιᾶς στήλης, ἔκρουε τὸν ταμπουρᾶν κ' ἐτραγῴδει εὐθύμως:

Ἡ καρδιά μου σὰν σφαλίσῃ δὲν ἀνοίγει μὲ κλειδιὰ
Παρ' ἀνοίγει μὲ κρασάκι, μὲ κορίτσα καὶ βιολιά!

Ὁ Βρανᾶς ἐπανηγύριζεν ἀκόμη τοὺς ἔρωτάς του, τὴν εὐτυχίαν του· ἦτο ῥαδινὸς ὅπως πάντοτε καὶ εὔχαρις, ὡσεὶ ὁ πλοῦτος τῷ προσεμειδία ἀπὸ παντοῦ περίς, ὡσεὶ συλλογισμὸς λύπης δὲν ηὐλάκωσε ποτὲ τὸ μέτωπόν του. Καὶ ἡ φωνή του ἡ λυγηρά, καὶ αὐτοὶ οἱ στίχοι τοῦ τραγουδίου του, ἦσαν πιστοὶ διερμηνεῖς τῆς ἐλαφρᾶς κ' εὐθύμου κατασκευῆς αὐτοῦ καὶ τῶν καρραγωγέων.

Ἀλλ' ἡ Ἀνθὴ ἀπεσύρθη εὐθὺς κ' ἔκλεισε τὸ παράθυρον. Δὲν τῆς ἤρεσεν αὐτὴ ἡ ζωὴ τῶν καρραγωγέων! Παραλυμένη ζωή· ὅλο τραγούδια καὶ ταμπουράδες καὶ κρασί!. . τί γοῦστο εὑρίσκουν αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι εἰς τοιαύτην ζωήν! ..... Δὲν πηγαίνουν νὰ δουλεύσουν, νὰ πάρουν καμμίαν πεντάρα νὰ οἰκονομήσουν τὸ σπίτι των παρὰ τρέχουν ἀπὸ κρασοπουλειὸ εἰς κρασοπουλειό!. .

— Ταμπουρᾶ βαρεῖς — τί καλὸ θὰ ἰδῇς!. .

Ἡ γυνὴ διέκοψε τοὺς συλλογισμούς της ἀκούσασα τὸν Νικολόν, ἐν κουραστικῇ χλεύῃ προφέροντα τὸ ῥητὸν καὶ οἰκτείροντα δι' αὐτοῦ τοὺς εὐθυμοῦντας. Οἱ σύζυγοι συνηντήθησαν εἰς τὰς σκέψεις των, ὡς δύο σώματα ἀντιθέτως ἐρχόμενα, ἀλλὰ προωρισμένα ὑπὸ τῆς φύσεως νὰ συναντηθοῦν εἰς ἓν σημεῖον. Ἡ γυναῖκα ἔστρεψε καὶ ἠτένισε τὸν ἄνδρα κατάμματα κ' αἴφνης θορυβώδης καὶ σπασμωδικὸς καγχασμὸς ἐξέφρασε τὴν χαράν της.

— Δός μου τὸ παιδί, μωρή· εἶπεν ὁ Νικολὸς εἰς τὴν γυναῖκα του.

Ἡ Ἀνθὴ ἔλαβε τὸ μικρὸν ἀπὸ τοῦ λίκνου καὶ τὸ ἔδωκεν εἰς τὸν Νικολόν.

— Σὰν φᾶμε τὴν προῖκα, τότες λογαριαζόμαστε!... ἐξηκολούθησε μετ' ὀλίγον ὁ Διβριώτης, ἐνῷ ἐχόρευε τὸ μικρόν.

Ἑπεται συνέχεια

Α. Καρκαβιτσας.

ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΓΗΝ

Ο ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ ΛΥΝΤΣ

Οἱ πλεῖστοι βεβαίως γνωρίζουσιν ὁποῖος εἶνε ὁ νόμος τοῦ Λύντς. Ἐν Ἀμερικῇ πολλάκις ὁ ὄχλος ἐξοργιζόμενος ἐκ τῆς θέας μεγάλου τινὸς κακουργήματος ἀναλαμβάνει αὐτὸς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ νόμου καὶ ἐκφράζει οὕτω ἀμέσως τὴν φυσικὴν καὶ δικαίαν αὐτοῦ ἀγανάκτησιν. Ὅπως ἀποτρέψωμεν ἀπὸ οἱαςδήποτε ἐξωδίκου τιμωρίας, ἧς ἡ ἐκτέλεσις ἀπόκειται εἰς τὰς καθεστηκυίας ἀρχάς, ἐκθέτομεν τὰ κατωτέρω πρὸ τριετίας περίπου συμβάντα εἰς τὸ φρούριον Κόλλινς ἐν τῇ Πολιτείᾳ τοῦ Κολοράδου.

Ὅσον ὀλιγώτερος λόγος γείνῃ περὶ τοῦ ἐν τῷ φρουρίῳ Κόλλινς φόνου τόσον τὸ καλλίτερον. Ἦτο γεγονὸς ἀνεκφράστου θηριωδίας. Ἡ ἔνοχή τοῦ φονέως ἐφαίνετο κατάδηλος. Κατασκευαστής τις χειρομύλων, Ἰωάννης Χάου καλούμενος, ἐφόνευσε τὴν σύζυγον αὐτοῦ ἐν μέσῃ ὁδῷ καὶ ἐπὶ παρουσίᾳ ἀμαξηλάτου τινός. Τὸ κακούργημα τόσον ταχέως διεπράχθη, ὥστε δὲν ἠδυνήθη νὰ παρέμβῃ ὁ κατατρομάξας οὗτος μάρτυς, ὅστις ὅσον τῷ ἦτο δυνατὸν ταχύτερον ὥρμησε, ἵνα ὑποστηρίξῃ τὸ θῦμα καὶ εἰς μάτην ἠγωνίσθη νὰ σταματήσῃ τὸ ἐκρέον αἷμα. Ὁ Χάου διετέλει κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἐν καταστάσει μέθης. Αἰτία τοῦ κακουργήματος ἦτο ἡ ζηλοτυπία τοῦ Χάου, ὅστις κατηγόρει τὴν σύζυγόν του ἐπὶ διαγωγῇ ἐπιληψίμῳ, τοῦθ' ὅπερ πάντες ὅσοι ἐγνώριζον αὐτὴν ἦσαν πεπεισμένοι ὅτι ἦτο ψεῦδος. Ὁ Χάου ἐτέθη ὑπὸ κράτησιν ἐντὸς τῆς ἰδίας αὐτοῦ κατοικίας καὶ ἄνευ κόπου μετήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ δεσμωτήριον. Ταῦτα συνέβησαν περὶ τὴν μεσημβρίαν.

Τὸ φρούριον Κόλλινς, καίπερ ἔχον τ' ὄνομα πόλεως εἶνε πολίχνη περιέχουσα ὀλίγον τι πλείονας τῶν χιλίων κατοίκων. Προσεγγιζούσης τῆς τρίτης ὥρας μεγάλη ταραχὴ ἐπεκράτει μεταξὺ αὐτῶν. Ἡ εἴδησις τοῦ τραγικοῦ συμβάντος διεδόθη ἐν ἀκαρεῖ. Οἱ κάτοικοι ἤρχισαν νὰ περιφέρωνται καθ' ὁμίλους καὶ νὰ συνδιαλέγωνται ζωηρῶς. Οἱ δ' ὅμιλοι οὗτοι συνεπυκνώθησαν καὶ εἶτα συνενωθέντες ἀπετέλεσαν μέγα συμπαγὲς πλῆθος. Καὶ ὁ ἐρεθισμὸς ὁλονὲν ηὔξανε καὶ ἡ μετ' ἀγανακτήσεως ἐκφερομένη ἀπαίτησις τῆς ταχίστης τιμωρίας τοῦ ἐνόχου δὲν ἠδύνατο νὰ περιορισθῇ πλέον. Ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ νόμου τοῦ Λύντς μεγαλοφώνως ἐφέρετο εἰς τὰ στόματα ὅλων, τὸ δὲ πλῆθος μόνον ἀρχηγοῦ τινος εἶχεν ἀνάγκην ἵνα ὁρμήσῃ καὶ ἁρπάσῃ τὸν ὑπόδικον ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν φυλάκων. Ἀλλὰ δὲν εὑρίσκετο ἀμέσως ὁ ἀρχηγὸς καὶ τὸ πλῆθος διελύθη, ὡς πάντοτε διαλύονται τὰ πλήθη, ὅταν δὲν δίδωνται ἀδιαλείπτως ἀφορμαὶ ἵνα ἐξερεθίζωνται.

Ἀλλὰ τὸ ἅπαξ ἀναρθὲν πῦρ ἐξηκολούθει ὑπολανθάνον, δὲν εἶχε σβεσθῆ. Κατὰ τὴν ἑνάτην ὥραν τῆς ἑσπέρας ἐκείνης ἄνδρες περὶ τοὺς τριακοσίους ἐπαρουσιάσθησαν πρὸ τοῦ δεσμωτηρίου καὶ ἐζήτησαν νὰ εἰσέλθωσι. Ὁ τρόπος αὐτῶν προήγγελλε, ὅτι σκοπὸν εἶχον νὰ προβῶσιν εἰς ἔργα. Ἅπαντες ἦσαν ἔφιπποι καὶ οἱ ἀρχηγοὶ αὐτῶν ἔφερον προσωπίδας. Ἡ φρουρὰ ἠρνήθη νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν εἴσοδον, ἀλλὰ δὲν ἦσαν οὗτοι ἐξ ἐκείνων, οἵτινες ἀποτυγχάνουσι τοῦ σκοποῦ των. Ὁ δεσμοφύλαξ καὶ ἡ ἔνοπλος φρουρὰ συγκειμένη ἐξ εἴκοσι ὡς ἐγγιστα ἀνδρῶν ἀντιστάντες ὑπέκυψαν μετ' ὀλίγον εἰς τὴν ἀνωτέραν δύναμιν.

Αἱ θύραι τῆς φυλακῆς συνετρίβησαν καὶ ἐσύρθη ἐξ αὐτῆς ὁ ἐκ τοῦ φόβου παραλύσας ἔνοχος. Φθάσασα παρὰ τὴν βάσιν ἱστοῦ τινος χρησιμεύοντος εἰς τὴν οἰκοδομὴν οἰκίας κατὰ τὴν ἄκραν τῆς πόλεως, ἡ ἔφιππος συνοδεία ἐσταμάτησε. Οἱ πλεῖστοι τῶν ἀποτελούντων αὐτὴν ἀφίππευσαν καὶ ὁ ἀρχηγὸς αὐτῶν ἔκαμε βραχὺν λόγον περὶ τῆς προκειμένης ὑποθέσεως ἡ δὲ συναίσθησις τῆς δικαιοσύνης, ἥτις ἐνεφώλευεν εἰς τὰ στέρνα τῶν αὐτεπαγγέλτων δικαστῶν ἠνάγκασεν αὐτοὺς νὰ ἐρωτήσωσι μόνον, ἂν ὁ Χάου εἶχέ τι νὰ εἴπῃ καὶ νὰ ἀφίσωσιν ὀλίγας στιγμάς, ἵνα προσευχηθῇ καὶ συνδιαλλαγῇ μετὰ τοῦ Θεοῦ. Ἐκεῖνος ὅμως οὐδεμίαν ἔκκλησιν εἶχε νὰ κάμῃ πρὸς τὸν Οὐρανόν. Ἀλλὰ λαβὼν κατὰ μέρος τὸν ἄνθρωπον τὸν ὁποῖον ἅπαντες ἀνεγνώριζον ὡς ἀρχηγὸν ὁ φονεὺς ἐρρίφθη εἰς τοὺς πόδας του καὶ προσεκολλήθη καθικετεύων αὐτόν. Οὗτος δὲ ἀποτινάξας τὸν ἱκέτην ἐστράφη πάλιν πρὸς τοὺς ὁπαδούς του. Εἰς τὰς ἀνάνδρους περὶ χάριτος ἐπικλήσεις ἀπήντησαν πάντες ἐμπαικτικῶς ἀλαλάζοντες. Μετ' οὐ πολὺ ἰσχυρὸν σχοινίον διολισθῆσαν περιέβαλε τὸν λαιμὸν τοῦ ἐνόχου καὶ ἐσύρθη πρὸς τὴν κορυφὴν τοῦ ἱστοῦ ὑπὸ πολλῶν χειρῶν. Πόσον ἀγαπῶσιν εἰς πάσας τὰς ἀμφιβόλου χαρακτῆρος πράξεις οἱ ἄνθρωποι νὰ διαμοιράζωνται τὴν εὐθύνην! Ὁ ἀρχηγὸς τῶν προσωπιδοφόρων ἔδωκε τὸ πρόσταγμα· «ἓν, δύο, τρία,» ἀνεφώνησαν οἱ κρατοῦντες τὸ σχοινίον καὶ ὁ Χάου ἀνετινάχθη εἰς τὸν ἀέρα, ὡς ἐὰν μέγιστον βάρος εἶχε προσδεθῇ διὰ μιᾶς εἰς τὸ ἕτερον ἄκρον τοῦ σχοινίου. Ἄνευ χρονοτριβῆς προσεδέθη τὸ σχοινίον εἰς τὴν βάσιν τοῦ ἱστοῦ καὶ ἡ ἔφιππος συνοδεία ἀπῆλθεν ἐν σιγῇ ἀφίσασα τὸν νεκρὸν ταλαντευόμενον ὑπὸ τοῦ ἀνέμου.

Δὲν πρέπει νὰ ὑποθέσωμεν, ὅτι ἐν γένει εἰς τὰ πλεῖστα τῆς Ἀμερικῆς μέρη τὸ πρὸς τὸν νόμον καὶ τὴν τάξιν σέβας εἶνε πολὺ ὀλιγώτερον ἢ ὅσον ἐν τῇ πεπολιτισμένῃ Εὐρώπῃ. Ἀλλ' ἵνα μὴ ὑποθέσῃ τις πάλιν ὅτι παραβιάσεις τῆς συνήθους τῆς πορείας δικαιοσύνης τοιαῦται οἷαι ἐκείνη ἣν περιεγράψαμεν ἀνωτέρω εἰσὶ σπανιώταται, ἃς εἴπωμεν ὅτι ἐντὸς τῶν τελευταίων ἓξ μηνῶν, δώδεκα τουλάχιστον περιστάσεις καθ' ἃς ἐφηρμόσθη ὁ νόμος τοῦ Λύντς περιῆλθον εἰς γνῶσίν μας. Εἰς πᾶσαν εὐαίσθητον καρδίαν βεβαίως ὑπάρχει τι τὸ ἰδιαζόντως διεγεῖρον τὴν ἀγανάκτησιν κατὰ τῆς ἐπιδείξεως τῆς αὐτοπροαιρέτου ἀνθρωπίνης αἱματοχυσίας, κατὰ τῶν ἀταράχως ἐργαζομένων πῶς ν' ἀφαιρέσωσι τὴν ζωὴν τοῦ πλησίον. Ἀλλ' ἐὰν καθίσταται ἀναγκαία ἡ ἐπιβολὴ τῆς θανατικῆς ποινῆς, δὲν δύναται νὰ ὑπάρχῃ διχογνωμία, ὡς πρὸς τὴν εὐχήν, ὅπως αὕτη ἀποστερῆται πάσης σκιᾶς πόθου ἐκδικήσεως. Ἐὰν τὰ σεβαστότερα τῶν δικαστηρίων ὑπόκειται εἰς σφάλματα καὶ πᾶσαι αἱ ἀνθρώπιναι θεσμοθεσίαι σφάλλουσι, τόσον πιθανώτερον εἶνε, ὅτι τὸ ἐκμανὲν πλῆθος θὰ ὑποπέσῃ εἰς πλάνας καὶ αἱ πλάναι εἰς ὑποθέσεις τοιαύτας, οἷαι αἱ περὶ ὧν ὁ λόγος, εἶνε ἀνεπανόρθω-

τοι. Ἀνομολογοῦσι οἱ ἐν Ἀμερικῇ, ὅτι ἡ τιμωρία πάντων τῶν ἐγκλημάτων εἶνε ἔργον τοῦ νόμου, καὶ ποινὴ ἐπιβάλλεται εἰς τοὺς ἐπεμβαίνοντας κατὰ τὴν ἐξάσκησιν τῆς δικαιοσύνης· ἀλλ' οὐχὶ ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ. Ὅθεν εἰ καὶ βλέπομεν εἰς τὰς Ἀμερικανικὰς ἐφημερίδας πολλὰς εἰδήσεις περὶ περιστατικῶν, καθ' ἃ ἐφηρμόσθη ὁ νόμος τοῦ Λύντς, εἰς οὐδὲν ἢ εἰς ὀλίγα — καὶ εἶνε ἄξιον παρατηρήσεως τοῦτο — θεωρεῖ ὡς χρέος αὐτῆς ἡ κυβέρνησις νὰ ἀνιχνεύσῃ καὶ νὰ εὕρῃ τοὺς ἐκτελεστὰς τοῦ νόμου τούτου καὶ προσηκόντως νὰ τιμωρήσῃ αὐτούς.

Ἡ ἀνάγκη, ὅπως ἡ δικαιοσύνη βαίνῃ βραδέως καὶ εἶνε ἐμπεπιστευμένη εἰς χεῖρας ἀρμοδίων ἀρχῶν ἵν' ἀπονέμηται ἐν εὐθύτητι, οὐδέποτε ἄλλοτε καταφανέστερον ἀπεδείχθη, ἢ ὁπότε συνέβη περιστατικόν τι λίαν ἐκτενῶς ἐκτεθειμένον εἰς τὰς δικαστικὰς ἐφημερίδας. Δύο ταξειδιῶται ἐν Γαλλίᾳ κατέλυσαν εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ ξενοδοχεῖον· ἐν δὲ τῇ σιγῇ τῆς νυκτὸς ἐκείνης οἱ ἐν αὐτῷ οἰκοῦντες ἀφυπνίσθησαν ὑπὸ φοβερῶν κραυγῶν. Οἱ ὑπηρέται ὥρμησαν εἰς τὸ δωμάτιον ἐξ οὗ αἱ φωναὶ προήρχοντο καὶ ἐκεῖ εὗρον τὸν ἕνα τῶν ξένων ἱστάμενον ἄνωθεν τοῦ ἑτέρου μὲ κηρίον ἀνημμένον εἰς τὴν μίαν χεῖρα καὶ μάχαιραν αἱμοσταγῆ εἰς τὴν ἄλλην. Ἡ μάχαιρα προδήλως εἶχεν ἐξελκυσθῆ ἐκ τῆς πληγῆς ἥτις ἔχαινεν εἰς τὸ στέρνον τοῦ φονευθέντος. Τὸ νυκτικὰ τοῦ ἱσταμένου ἀνδρὸς ἦσαν πλήρη αἵματος, τὸ ὁποῖον προδήλως ἀνεπήδησεν ἐκ τῶν πληγῶν τοῦ ἄλλου μετὰ τὴν ἐξέλκυσιν τῆς μαχαίρας. Πάραυτα οἱ ὑπηρέται τοῦ ξενοδοχείου κατήγγειλαν αὐτὸν ἐπὶ φόνῳ· ἐτέθη ὑπὸ κράτησιν καὶ τὴν ἐπιοῦσαν προσήχθη εἰς τὴν ἀνάκρισιν. Τότε αὐτὸς διεμαρτυρήθη ὑπὲρ τῆς ἀθωότητός του καὶ ἔδοσεν εὐλογοφανεστάτην ἐξήγησιν περὶ τῆς παρουσίας αὐτοῦ ἐν τῷ δωματίῳ τοῦ φονευθέντος καὶ τῆς θέσεως ἐν ᾗ εὑρέθη, εἰπών, ὅτι ἀκριβῶς, καθ' ἣν στιγμὴν ἔμελλε νὰ σβύσῃ τὸ φῶς του, ἀκούσας κραυγὰς πρὸς βοήθειαν, ἥρπασε τὸ κηροπήγιον καὶ προχωρῶν πρὸς τὸν πρόδομον ὡδηγήθη ὑπὸ τῶν γόων τοῦ θνήσκοντος εἰς τὸ δωμάτιον ὅπου τὸν εὗρον. Τότε εἶδεν ἄνθρωπον ἐξηπλωμένον ἐπὶ τοῦ δαπέδου μὲ μάχαιραν βυθισμένην εἰς τὸ στῆθος αὐτοῦ, ἐξ ὁρμεμφύτου δὲ κινήσεως ἐξείλκυσεν αὐτήν. Μόλις ἔπραξε τοῦτο καὶ εἰσελθόντες οἱ ὑπηρέται εὗρον αὐτὸν εἰς ἣν θέσιν περιεγράψαμεν. Φυσικῷ τῷ λόγῳ πρὸς τὸ θέαμα ἐκεῖνο κατελήφθη ὑπὸ τρόμου καὶ τὸ φρίκην ἐκφράζον βλέμμα του κακῶς ἐξελήφθη ὑπὸ τῶν ὑπηρετῶν τοῦ ξενοδοχείου, ὡς βλέμμα ἀποδεικνύον τὴν ἐνοχήν αὐτοῦ.

Ἀλλ' εὐτυχῶς ἡ ἐκ τῶν περιστάσεων προερχομένη ἀπόδειξις, ἥτις καταδικάζει ἄνθρωπόν τινα εἰς θάνατον δὲν ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἰσχύος οἱασδήποτε περιστάσεως ἢ σειρᾶς περιστάσεων, ἀλλ' ἐκ τῆς δυνάμεως τοῦ συνόλου αὐτῶν.

Εἷς καὶ μόνος κρίκος ἔλειπεν ἐκ τῆς ἀλύσεως ταύτης τῶν περιστάσεων — ἡ ὕπαρξις σαρσῦς αἰτίου πρὸς διάπραξιν τοῦ ἐγκλήματος. Ὑπὸ τὰς προεκτεθείσας περιστάσεις μόλις ὁ κατηγορούμενος θὰ ἠδύνατο νὰ ὑπεξαιρέσῃ τι ἀπὸ τοῦ τεθνεῶτος, καθόσον λεπτομερεῖς ἐρεύνης γενομένης ἐν τῷ δωματίῳ δὲν ἀνεκαλύφθη ἴχνος ἀποκρυβέντος τινος πράγματος. Ἡ ὑπόθεσις, ὅτι τὸ ἔγκλημα ἦτο τὸ ἀποτέλεσμα μακροχρονίου ἔχθρας θὰ ἦτο ὅλως ἀβάσιμος. Οὐδεμίαν σχέσιν ἠδυνήθησαν νὰ ἀνιχνεύσωσιν, ὑπάρχουσαν μεταξὺ τῶν δύο τούτων ἀνθρώπων· ἀπεναντίας δὲ ὑπῆρχον μαρτυρίαι, ὅτι οὐδὲν βλέμμα ἀναγνωρίσεως ἀντηλλάχθη μεταξὺ αὐτῶν. Καὶ ὅμως ἐφ' ὅσον ἐπ' οὐδενὸς ἄλλου ἠδύνατο καὶ πορρωθεν νὰ προσπέσῃ ἡ ἐνοχὴ τοῦ φόνου, ὁ συλληφθεὶς ἐφέρετο μοιραίως πρὸς τὴν καταδίκην.

Ἀλλ' ὄχι. Τὸ συμβὰν τοῦτο ἔλαβεν ἀπροσδόκητον τροπήν. Ἄνθρωπός τις, ὅστις εἶχεν ἀποδειχθῆ ὅτι ἦτο ζωοκλέπτης καὶ κατεδικάσθη εἰς δεσμὰ διὰ βίου, ὡμολόγησεν ὅτι αὐτὸς ἦτο ὁ φονεὺς καὶ ἐπεβεβαίωσε τὰ λεγόμενά του δι' ἀναμφισβητήτων ἀποδείξεων. Διέμενεν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον κατὰ τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος νύκτα. Ὡς σκοπὸν δὲ τοῦ κακουργήματος ἔλαβε τὸ ὅτι ἠθέλησε νὰ γείνῃ κάτοχος χαρτοφυλακίου τινὸς περιέχοντος γραμμάτια καὶ νομίσματα, τὰ ὁποῖα ὁ ἀπεθανὼν ἐπὶ παρουσίᾳ αὐτοῦ εἶχε δείξῃ. Ἔδοσε δὲ καὶ πληροφορίας περὶ τοῦ ποῦ ἠδύνατο νὰ εὑρεθῇ τὸ χαρτοφυλάκιον, τὸ ὁποῖον περιεῖχε μέρος τῶν κλαπέντων γραμματίων καὶ νομισμάτων ὡς καὶ τὸ ὄνομα τοῦ φονευθέντος. Ἀνεγνωρίσθη δὲ ὅτι οὗτος ἦτο εἷς τῶν συντροφευσάντων τὸν ἀποθανόντα τὴν νύκτα καθ' ἣν ἐγένετο ὁ φόνος· ἡ μάχαιρα, διὰ τῆς ὁποίας διεπράχθη τὸ ἔγκλημα ἀπεδείχθη ὅτι ἦτο ἰδική του καὶ αὐτὸς ὑπέστη δικαίως τὴν θανατικὴν ποινήν. Ἄλλως ἡ μάχαιρα τοῦ δημίου θὰ ἐθανάτωνε ἕνα ἀθῶον.

Τὸ προεκτεθὲν εἶνε παράδειγμα εἰς ὃ ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ νόμου τοῦ Λύντς θὰ ἦτο τοσοῦτον ἐν τῇ πράξει ὀλεθρία ὅσον καὶ ἐν τῇ φιλοσοφικῇ θεωρίᾳ· ὅτι εἶνε κακὸν κατ' ἀρχήν, δὲν δύναται νὰ εἶνε κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν καλόν. Φρίττομεν ἀναλογιζόμενοι ὁποία σκληρὰ ἀδικία δύναται νὰ προέλθῃ ἐξ ὁμάδος ἀνθρώπων εἰς οὓς ἐπιτρέπεται ἄνευ αὐστηροτάτης τιμωρίας νὰ σφετερίζωνται τὰ τοῦ νομοθέτου καθήκοντα καὶ εἰς τὰς πλάστιγγας τῆς Θέμιδος νὰ ῥίπτωσιν ἀντὶ σταθμῶν τὸ μῖσος καὶ τὴν ἐκδίκησιν. Εἰς ἐνενήκοντα ἐννέα περιστάσεις ἐξ ἑκατὸν δὲν δύναται ν' ἀντιτάξῃ τις, ὅτι ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ νόμου τοῦ Λύντς εἶνε ἀναγκαία πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς κοινωνίας, καὶ ὅτι εἶνε ὀρθὸν ν' ἁρπάζηται βιαίως ὁ καθ' ὑποψίαν ἔνοχος ἀπὸ τῶν ἀσφαλῶν χειρῶν ἐκείνων, οἵτινες μόνοι ἔχουσι τὸ δικαίωμα τοῦ ἐπιβάλλειν τὴν ποινὴν τοῦ θανάτου.

Ἡ ἀμέλεια ἐν τῇ ἐξασκήσει τῆς δικαιοσύνης ἐν Ἀμερικῇ, ὁ τρόπος καθ' ὃν ἡ πολιτικὴ ἐπίδρασις δύναται νὰ ἐπενεργήσῃ ὑπὲρ ἐγκληματίου τινος καὶ ἡ ἰσχὺς τοῦ παντοδυνάμου δολλαρίου, παρεμβάλλοντος πέδας εἰς τοὺς τροχοὺς τοῦ ἅρματος τῆς δικαιοσύνης, πάντα ταῦτα εἶνε ἀξιοθρήνητα καὶ ταῦτα ἐν μέρει χρησιμεύουσιν ὡς δικαιολογία τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ νόμου τοῦ Λύντς. Πάντες οὐχ ἧττον ἐπιθυμοῦσι τὴν κατάργησιν αὐτοῦ διὰ νομοθετικῆς ἀποφάσεως καὶ ὑπάρχει ἐλπὶς ὅτι οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ ἀμερικανικοῦ λαοῦ θὰ συνηγορήσωσιν ὑπὲρ τῆς καταλύσεως αὐτοῦ ἐν προσεχεῖ μέλλοντι ὅπως ἐκλίπωσιν ὁριστικῶς αἱ ἀποτρόπαιαι αὗται αἱματηραὶ κηλῖδες ἀπὸ χώρας πεπολιτισμένης.

(Κατὰ τὰ Ἀγγλικά) Επ. Αα.

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Αἱ ξανθαί. Κατά τινα ἄγγλον φυσιολόγον τὸ ξανθὸν χρῶμα ἡμέρᾳ τῇ ἡμέρᾳ καθίσταται σπανιώτερον, ἴσως δὲ καὶ θὰ ἐξαλειφθῇ ἐντελῶς ἀπὸ τῆς γῆς, μετὰ παρέλευσιν βέβαια πολλῶν αἰώνων. Μία τῶν κυριωτέρων αἰτιῶν εἶνε ὅτι αἱ ξανθαί... δὲν ὑπανδρεύονται. Πράγματι κατά τινα ἀπογραφικὴν σημείωσιν, ἣν παραθέτει ὁ ῥηθεὶς ἐπιστήμων εἰς τὰς ἀγγλικὰς πόλεις ἡ ἀναλογία τῶν ὑπανδρευομένων μελαγχρινῶν πρὸς τὰς ξανθὰς εἶνε 3 πρὸς 2. Τίς ἡ αἰτία τῆς τοσαύτης προτιμήσεως; Προέρχεται ἄρα γε ἐκ στοργῆς τῶν ἀνδρῶν πρὸς τὸ μελαγχρινὸν χρῶμα ἢ ἐξ ἀποστροφῆς τῶν ξανθῶν γυναικῶν πρὸς τὸν γάμον; Ὁ ἄγγλος ἐξετάζει μόνον φυσιολογικῶς τὸ ζήτημα, οὐχὶ δὲ καὶ ψυχολογικῶς. Ἀλλ' ὅ,τι καὶ ἂν λέγῃ καὶ ὅσας ἀπογραφικὰς σημειώσεις ἂν φέρῃ, αἱ ξανθαὶ βεβαίως μένουν καὶ θὰ μένουν ἀκόμη ἐπὶ πολὺ οἱ λατρευτοὶ τύποι τῶν ποιητῶν καὶ τῶν ζωγράφων. Ἂν τὸ πολὺ κοινὸν δὲν τὰς ἐκτιμᾷ καὶ προτιμᾷ τὰς μελαγχρινάς, τόσον χειρότερα δι' αὐτό, σημαίνει ὅτι δὲν ἔχει καλαισθησίαν. Ἂν δ' ἐλαττοῦται ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν, γίνονται ἐκ τούτου σπανιώτεραι καὶ πολυτιμότεραι εἰς τὸν κόσμον αἱ γαλαναί, χρυσόκομοι καὶ κρινόταρκοι κόραι τῆς Εὔας.

Ἀμερικανοὶ ἑκατομμυριοῦχοι. Μέχρι τέλους τοῦ ἐμφυλίου πολέμου (1865) ὑπῆρχον ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ ἑνδεκα πλούσιοι, ὧν ἡ περιουσία ὑπερέβαινε τὸ ἓν ἑκατομμύριον δολλαρίων, ἤτοι 5 ἑκατομμύρια φράγκα, ἐν δὲ ταῖς λοιπαῖς χώραις τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς ἐν ὅλῳ 20. Ἐκ τῶν ἕνδεκα ἐκείνων ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ ἑκατομμυριούχων δύο μόνον ἦσαν γνήσιοι Ἀμερικανοί, τέσσαρες δὲ Γερμανοί, δύο Σκῶττοι, δύο Γάλλοι καὶ εἷς Ἑβραῖος. Σήμερον ὁ ἀριθμὸς τῶν ζαπλούτων ἐκείνων ηὔξησε τεραστίως· ἐν μόνῃ τῇ Νέᾳ Ὑόρκῃ ἀριθμοῦνται ὑπὲρ τοὺς χιλίους· ἐν δὲ ταῖς λοιπαῖς πολιτείαις τῆς Βορείου Ἀμερικῆς ὑπὲρ τοὺς πεντακισχιλίους.

Πόσας τρίχας ἔχομεν εἰς τὴν κεφαλήν. Πρὸς λύσιν τοῦ προβλήματος τούτου Ἄγγλοι καὶ Γερμανοὶ ἠσχολήθησαν μετὰ πολλῆς ὑπομονῆς· τινὲς ἐμέτρησαν ἐπὶ διαφόρων κεφαλῶν τὰς τρίχας, αἵτινες καλύπτουσι τὴν ἐπιφάνειαν ἑνὸς τετραγωνικοῦ δακτύλου καὶ εὗρον ὅτι κατὰ μέσον ὅρον ὑπάρχουσιν 1076 τρίχες· ἐπειδὴ δὲ τὸ τριχωτὸν μέρος τοῦ ἀνθρωπίνου κρανίου ἔχει κατὰ μέσον ὅρον ἐπιφάνειαν 120 τετραγωνικῶν δακτύλων, ὑπελόγισαν ὅτι ὁ ὁλικὸς ἀριθμὸς τῶν τριχῶν τῆς κόμης εἶνε 127,920. Ἄλλοι δὲ ἀκριβέστεροι εἰς τὰς ἐρευνας των καὶ ὑπομονητικώτεροι ὑπελόγισαν τὰς τρίχας καὶ κατὰ τὸ χρῶμα τῆς κόμης καὶ εὗρον ὅτι ἐρυθρὰ μὲν κόμη ἔχει ἐν ὅλῳ μόνον 9,200 τρίχας, μαύρη δὲ 105 050 καὶ ξανθὴ 14300· διότι αἱ μὲν ξανθαὶ τρίχες εἶνε αἱ λεπτόταται πασῶν, αἱ δὲ ἐρυθραὶ αἱ χονδρότατα.

ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἀρχαιολογικά. Ἐν προηγουμένῳ φύλλῳ ἀνηγγείλαμεν ὅτι ὁ Γάλλος ἀρχαιολόγος Φῆλιξ Ῥαβαισσὼν ἀνέγνω ἐν τῇ γαλλικῇ ἀκαδημίᾳ τῶν ἐπιγραφῶν καὶ τῶν γραμμάτων ὑπόμνημα περὶ τῆς Ἀφροδίτης τῆς Μήλου. Ἡ ἀνάγνωσις τοῦ ὑπομνήματος τούτου, μακροτάτου ὄντος, ἐξηκολούθησεν ἐπὶ πολλὰς συνεδριάσεις, τὸ δὲ τελευταῖον μέρος αὐτοῦ, ἐν ᾧ ἐξετίθεντο τὰ πορίσματα τῶν ἐρευνῶν τοῦ Ῥαβαισσὼν ἔχει ἐν περιλήψει ὡς ἑξῆς. Ἐκ τῆς μελέτης τοῦ ἀγάλματος, τῶν ἀνηκόντων εἰς αὐτὸ τεμαχίων καὶ ἐκ τοῦ σχηματισμοῦ τοῦ βάθρου προκύπτει ὅτι ἀπετέλει σύμπλεγμα μετ' ἄλλου, εἰς τοῦ ὁποίου τὸν ὦμον ἐστήριζε τὴν ἀριστερὰν χεῖρα καὶ πρὸς ὃν ὕψου τὴν δεξιάν. Ἐκ τῆς συγκριτικῆς δ' ἐξετάσεως πολλῶν ἀρχαίων μνημείων ὑπεμφαίνεται ὅτι τὸ ἄγαλμα ἐφ' οὗ ἐστήριζεν ἡ Ἀφροδίτη τὴν χεῖρα ἦτο ὅμοιον πρὸς τὸ ἐν τῷ μουσείῳ τοῦ Λούβρου ἄγαλμα τοῦ Ἄρεως, ὅπερ ἐπὶ πολὺν χρόνον ὑπελαμβάνετο ὡς ἄγαλμα τοῦ Ἀχιλλέως. Οὕτω δ' ἀπετελεῖτο παράστασις τῆς Ἀφροδίτης καταπραΰνουσης καὶ ἴσως ἀφοπλιζούσης τὸν θεὸν τοῦ πολέμου. Τὸ πρωτότυπον τοῦ συμπλέγματος ἦτο ἔργον τοῦ Ἀλκαμένους καὶ τοῦ Φειδίου, ἡ ἐν Κήποις Ἀφροδίτη, οὕτω κληθεῖσα ἀπὸ τοῦ τόπου, ἐν ᾧ ἦτο ἱδρυμένον, τῶν Κήπων ἤτοι τοῦ τμήματος ἐκείνου τῶν Ἀθηνῶν τοῦ περιλαμβάνοντος τὸν Κεραμεικὸν καὶ τὴν Ἀκαδημίαν (!!), ὅπου ἦσαν οἱ τάφοι τῶν ἐνδόξων ἀνδρῶν καὶ αἱ σχολαὶ τῶν φιλοσόφων. Ὁ Βοργέζειος Ἄρης τοῦ Λούβρου φέρει ἐν τῇ δεξιᾷ κνήμῃ κλοιόν, σύμβολον δουλείας, ἐξ οὗ ἐμφαίνεται ὅτι ἀπεικονίζετο ὑπὸ τὴν μορφὴν τοῦ Ἄρεως (!) ὁ Θησεὺς ὁ συνοικιστὴς τῶν Ἀθηνῶν, ὅστις ἑκουσίως ἐδούλευσεν ὑπὲρ σωτηρίας τῶν συμπολιτῶν αὐτοῦ. Ὅθεν τὸ σύμπλεγμα τοῦτο, οὗ ἡ σύνθεσις ἦτο σύμφωνος καὶ πρὸς τὰς περὶ ἀποθεώσεως δοξασίας, εἰς ἃς ἀναφέρονται πάντα σχεδὸν τὰ ἀρχαῖα ἐπιτύμβια μνημεῖα καὶ πρὸς τὰς ἰδέας τῶν ἀρχαίων περὶ ἡρωισμοῦ, παρίστανε διὰ τῆς ἑνώσεως τῆς Ἀφροδίτης, ταυτιζομένης πολλάκις τῇ Περσεφόνῃ καὶ τοῦ Θησέως ὑπὸ τὸν τύπον τοῦ Ἄρεως, τὴν τελικὴν ἀποθέωσιν, οἱονεὶ ἐπίστεψιν τοῦ ἡρωικοῦ βίου. Τούτων ἕνεκα ἐπὶ πολλοὺς αἰώνας ἐποίουν ἀπεικάσματα τοῦ συμπλέγματος ἐκείνου πρὸς κόσμησιν τάφων. — Τὰ πορίσματα εἰς ἃ κατέληξεν ὁ ἐπιφανὴς Γάλλος ἀρχαιολόγος εἶνε δυστυχῶς ἀκροσφαλέστατα καὶ ἥκιστα πειστικά. Ὅτι ἡ Ἀφροδίτη τῆς Μήλου ἀνήκει εἰς σύμπλεγμα Ἀφροδίτης καὶ Ἄρεως εἶνε γνώμη ἀπὸ πολλοῦ ὑποστηριχθεῖσα μετὰ λόγου, ἐξενεχθεῖσα δὲ τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ Quatremère de Quincy. Ἀλλ' αἱ ἄλλαι τοῦ κ. Ῥαβαισσὼν εἰκασίαι στηρίζονται εἰς διδόμενα ἀνακριβῆ καὶ ἀβάσιμα. Ἀρκούμεθα νὰ σημειώσωμεν ὅτι οἱ μὲν Κῆποι ἐκεῖνοι εἰς τὸ ἀντίθετον ἄκρον τῶν Ἀθηνῶν, ἤτοι παρὰ τὸν Ἰλισσόν, καὶ οὐχὶ ὅπου θέτει αὐτοὺς ὁ κ. Ῥαβαισσὼν πρὸς ὑποστήριξιν τῆς ἰδέας του περὶ τοῦ ἐπιτυμβίου χαρακτῆρος τοῦ ἀγάλματος, ὅτι ἀνήκουστος εἶνε κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἀκμῆς τῆς τέχνης ἡ κατὰ τοὺς ῥωμαικοὺς μόλις χρόνους εἰσαχθεῖσα συνήθεια τῆς παραστάσεως θνητῶν κατὰ τὸν τύπον θεῶν, ὅτι ἐπίσης ἄγνωστοι ἦσαν κατὰ τοὺς παλαιοτέρους χρόνους αἱ μεταγενέστεραι δοξασίαι περὶ ἀφηρωίσεως καὶ ἀποθεώσεως καὶ ὅτι τέλος τολμηροτάτη φαίνεται ἡ ἐν τῷ ἡμιγύμνῳ τῆς Ἀφροδίτης ἀγάλματι ἀναγνώρισις τῶν χαρακτήρων τοῦ φειδιακοῦ ἐργαστηρίου.

Φιλολογικά. Τὸ φιλοσοφικὸν καὶ ἱστορικὸν τμῆμα τῆς ἐν Βερολίνῳ Ἀκαδημίας τῶν ἐπιστημῶν προεκήρυξεν ἀγῶνα πρὸς συγγραφὴν μελέτης περὶ τῶν ἐν τῷ

Λεξικῷ τοῦ Σουΐδα βιογραφικῶν ἄρθρων καὶ τῶν πηγῶν, ἐξ ὧν ἠρανίσθη ταῦτα ὁ λεξικογράφος. Τὰ χειρόγραφα εἶνε δεκτὰ μέχρι τῆς 31 Δεκεμβρίου 1893, τὸ δὲ γέρας ὡρίσθη 6000 μάρκαι.

Νεκρολογία. Ἐν Λιέγῃ τῆς Βελγικῆς ἀπέθανεν ὁ Φῆλιξ Λίεβρεχτ, γνωστότατος λαογράφος, γεννηθεὶς τῷ 1802 ἐν Σιλεσίᾳ, καὶ χρηματίσας καθηγητὴς τῆς γερμανικῆς φιλολογίας ἐν Λιέγῃ ἀπὸ τοῦ 1849 μέχρι τοῦ 1867. Αἱ κυριώταται αὐτοῦ λαογραφικαὶ διατριβαί, ἐν αἷς περιλαμβάνονται καὶ τινες περὶ νεοελληνικῶν θεμάτων, ἐδημοσιεύθησαν τῷ 1879 εἰς ἕνα τόμον ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν Zur Volkskunde.

ΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

Δωρικὸς ναὸς ἐν Κορίνθῳ. Οἱ ἐν τῇ εἰκόνι ταύτῃ ἀπεικονιζόμενοι ἑπτὰ κίονες μετὰ μέρους τοῦ ἐπιστυλίου εἶνε τὰ μόνα ἐναπομείναντα νῦν λείψανα τοῦ ἐν Κορίνθῳ ναοῦ, τοῦ ὁποίου κατὰ τὰ μέσα τῆς παρελθούσης ἑκατονταετηρίδος ἐσώζοντο ἐν ὅλῳ δώδεκα κίονες. Εἶνε δ' ὁ ναὸς οὗτος μετὰ τὸ ἐν Ὀλυμπίᾳ Ἡραῖον, ὁ παλαιότατος τῶν ἐν Ἑλλάδι δωρικῶν ναῶν, οἰκοδομηθεὶς κατὰ τὴν πιθανωτάτην γνώμην τῶν νεωτέρων ἀρχαιολόγων κατὰ τὴν περίοδον τοῦ αὐστηροῦ ἀρχαϊκοῦ τρόπου, ἤτοι περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ϛ' αἰῶνος π.Χ. Ἦτο πιθανῶς περίπτερος ἑξάστυλος, ἀγνώστου μήκους· οἱ σῳζόμενοι κίονες εἶνε οἱ πέντε ἐκ τῶν ἕξ τῆς δυτικῆς πλευρᾶς καὶ οἱ συνεχόμενοι αὐτοῖς δύο τῆς μεσημβρινῆς· μονόλιθοι πάντες, ἐκ τιτανώδους πωρίνου λίθου ἔχουσιν ὕψος 7,25 μ. καὶ διάμετρον κάτω μὲν 1,75 μ. ἄνω δὲ 1, 26 μ. εἶνε δὲ ῥαβδωτοὶ καὶ ἐπικεχρισμένοι διὰ στερεοῦ ἐρυθροξάνθου κονιάματος· αἱ ῥαβδώσεις ἑκάστου κίονος εἶνε 16. Ἡ ἔντασις καὶ ἡ μείωσις αὐτῶν εἶνε ἰσχυρά, τὰ μεσόστυλα, ἤτοι τὰ μεταξὺ τῶν στύλων διάστημα μικρά, τὸ δὲ ἐπιστύλιον ὑψηλότατον. Ἕνεκα δὲ τῶν ἀναλογιῶν τούτων ὁ ναὸς ἀκέραιος ὢν θὰ ἐφαίνετο βαρὺς καὶ ἄχαρις ὡς ἦσαν ἐν γένει οἱ παλαιότατοι δωρικοί. Κοινῶς καλεῖται Ναὸς τῆς Χαλινίτιδος Ἀθηνᾶς, ἀλλ' οὐδόλως εἶνε ἐξηκριβωμένον εἰς τίνα θεὸν ἦτο ἀφιερωμένος.

Τὰ κουνελάκια, εἰκὼν Μυνιέρου, Χαριεστάτη παράστασις παιδίσκης τροφοδοτούσης τὰ ἀγαπητὰ αὐτῆς ζῷα, ἅτινα λαιμάργως κατεβροχθίζουσι παρὰ τοὺς γυμνοὺς αὐτῆς πόδας προστριβόμενα τὴν ἐν μέτρῳ διδομένην τροφήν.

ΠΑΝΤΟΙΑ

Κατὰ τὴν τελευταίαν ἀπογραφὴν οἱ κάτοικοι τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς ἀνέρχονται εἰς 64 ἑκατομμύρια· ἤτοι ἐντὸς δεκαετίας μετὰ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ 1880, ὅτε ἀνήρχοντο εἰς 49 ἑκατομμύρια, ὁ πληθυσμὸς ηὔξησε κατὰ 30 0|0.

— Ἡ κυβέρνησις τῆς ἐν Αὐστραλίᾳ Βικτωρίας ἔχει ἀπὸ πολλοῦ προκηρύξῃ ἀμοιβὴν 500,000 φραγκων εἰς τὸν ἐφευρετὴν μεθόδου πρὸς ἐξολόθρευσιν τῶν κονίκλων, οἵτινες μεγάλην φέρουσι καταστροφὴν εἰς τὴν Αὐστραλίαν. Ἐπειδὴ δὲ οὐδὲν προετάθη τελεσφόρον μέσον, πρὸς προφύλαξιν τῶν γαιῶν κατὰ τὰ ἐνόντα αἱ κυβερνήσεις τῆς Νοτίου Νέας Οὐαλίας καὶ τῆς Κηνσλανδίας ἀπεφάσισαν νὰ κατασκευάσωσι τεράστιον κιγκλίδωμα, ἔχον ἔκτασιν 1427 χιλιομέτρων, τὸ ὁποῖον θὰ παρακωλύῃ τὴν εἴσβολὴν τοῦ πολυγονωτάτου τρωκτικοῦ ζῴου εἰς τὸ ἀνατολικὸν τμῆμα τῆς αὐστραλικῆς ἠπείρου.

ΕΔΩ Κ'ΕΚΕΙ

Κωμῳδία δίπρακτος. Πρᾶξις α' ἐν τῷ ἑστιατορίῳ. Εἷς κύριος: — Παιδί, τί εἶνε αὐτὸ ποῦ μοῦδωκες, ὄρνιθα ἢ κόρακας! Πρέπει νὰ ἔχῃ κανεὶς σκεπάρνια γιὰ νὰ τὴν μασήσῃ, ὄχι δόντια. Φέρε ἕνα κομμάτι χαρτὶ νὰ τὴν πάρω γιὰ τὸ σκύλο μου.— Πρᾶξις β' ἐν τῷ οἴκῳ. Ὁ αὐτὸς κύριος: — Κύτταξε, γυναικούλα μου, πῶς σ' ἐνθυμήθηκα. Ξέρω πῶς σ' ἀρέσει ἡ ψητὴ ὄρνιθα καὶ σοῦφερα ἀπ' τὸ ξενοδοχεῖο 's τὸ χαρτί.

Διδασκαλικόν. Διδάσκαλος πρὸς τοὺς μαθητάς:— Οἱ Κύκλωπες ἦσαν ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι ἐδῷ (δεικνύει τὸ μέτωπον διὰ τοῦ δακτύλου) ὅπου ἡμεῖς δὲν ἔχομεν τίποτε εἶχον ἕνα ὀφθαλμόν.

ΤΡΕΙΣ ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Ἡ μετριοφροσύνη παρέχει εἰς τὴν ἀληθῆ ἀξίαν ὅ,τι ὁ πέπλος εἰς τὴν καλλονήν. Ἀλλὰ μήπως ἡ ἀσχημία δὲν φέρει πολλάκις πέπλον;

*

Ὁ ἔρως θνήσκει ἐκ τοῦ χωρισμοῦ ἂν ἦτο ἀσθενὴς κατὰ τὴν ἀναχώρησιν.

*

Τὰ χρέη τῆς καρδίας πληρώνονται μόνον ὅταν ἔχουν ἐγγυητὴν τὴν τιμήν.

ΕΝ ΠΑΙΓΝΙΔΙΟΝ ΚΑΤΑ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ

Ὁ Τάνταλος. Τοποθετήσατε κατὰ γῆς μίαν καρέκλαν, οὕτως ὥστε οἱ δύο ἐμπρόσθιοι πόδες νὰ ἀκουμβῶσιν εἰς τὴν γῆν οἱ δ' ὀπίσθιοι μετὰ τοῦ νώτου νὰ εὑρίσκωνται εἰς τὸ αὐτὸ παράλληλον ὁριζόντιον ἐπίπεδον, ὡς δεικνύει τὸ πρῶτον σχῆμα. Ἔπειτα προσκαλέσατε

ὁποιον θέλῃ γονατίζων ἐπὶ τῶν ὀπισθίων ποδῶν τῆς καρέκλας νὰ λάβῃ διὰ τοῦ στόματος τεμάχιον σακχάρεως τοποθετημένον ἐπὶ τῶν ἄκρων τοῦ νώτου. Τὸ πρᾶγμα ἐκ πρώτης ὄψεως φαίνεται εὐκολώτατον· ἀλλ' ὁ ἐπιχειρῶν νὰ λάβῃ τὸ τεμάχιον τῆς σακχάρεως, ἂν

δὲν γονατίσῃ οὕτως ὥστε τὸ κέντρον τῆς βαρύτητος τοῦ σώματός του νὰ πίπτῃ πρὸς τὰ ὀπίσω τοῦ καθίσματος, θὰ ἴδῃ αὐτὸ ἀνατρεπόμενον καὶ ὡς ἄλλος Τάνταλος θὰ ἴδῃ τὴν σάκχαριν νὰ διαφύγῃ τοῦ στόματός του τὴν στιγμὴν ἀκριβῶς καθ' ἣν ἐνόμιζεν ὅτι ἔμελλε νὰ τὴν συλλάβῃ!

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890 — 2288